

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
terviktekst
14.02.2010
31.07.2012

Eritoitude koostis- ja kvaliteedinõuete ning eritoitude valmistamiseks kasutatavate ainete ja eritoidu käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning eritoitude märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra kinnitamine¹

Vastu võetud 29.12.1999 nr 436
[RT I 2000, 2, 6](#)
jõustumine 13.01.2000

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
05.02.2002	RT I 2002, 18, 101	16.02.2002
17.12.2002	RT I 2003, 1, 4	09.01.2003
15.03.2004	RT I 2004, 15, 106	27.03.2004
11.04.2005	RT I 2005, 21, 137	22.04.2005
20.11.2006	RT I 2006, 52, 389	03.12.2006
19.07.2007	RT I 2007, 48, 333	05.08.2007
14.02.2008	RT I 2008, 11, 74	01.03.2008
10.12.2009	RT I 2009, 63, 415	01.01.2010
28.01.2010	RT I 2010, 6, 18	14.02.2010

Määrus kehtestatakse «[Toiduseaduse](#)» § 14 lõike 5 ja § 38 lõike 5 alusel.
[[RT I 2005, 21, 137](#)- jõust. 22.04.2005]

1.Kinnitada «Eritoitude valmistamiseks kasutatavate ainete ja eritoidu käitlemise suhtes esitatavad nõuded ning eritoitude märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuded ja kord» (juurde lisatud).
[[RT I 2003, 1, 4](#)- jõust. 09.01.2003]

2.Kinnitada «Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuded ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavad nõuded ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuded ja kord» (juurde lisatud).

3.Kinnitada «Imiku- ja väikelapsetoitade koostis- ja kvaliteedinõuded ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavad nõuded ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuded ja kord» (juurde lisatud).

4.Kinnitada «Kehakaalu alandamiseks ettenähtud vähendatud energiasisaldusega toidu koostis- ja kvaliteedinõuded ning selle valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavad nõuded ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuded ja kord» (juurde lisatud).

5.Kehtestada, et:

1) kuni 1. jaanuarini 2001. a võib jätkata käesoleva määrusega kinnitatud koostis- ja kvaliteedinõuetele ning valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavatele nõuetele ning märgistamise erinõuetele mittevastava eritoidu valmistamist, märgistamist ja turustamist, kuid kooskõlas teiste kehtivate toidu käitlemist reguleerivate õigusaktidega;

2) enne 1. jaanuari 2001. a valmistatud ja märgistatud eritoitu võib müüa kuni kauba lõppemiseni, kuid mitte pärast minimaalse säilimisaja lõppemist;

3) punktiga 1 kinnitatud «Eritoitude valmistamiseks kasutatavate ainete ja eritoidu käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning eritoidude märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra» punktides 9–18 toodud nõuetele mittevastavat eritoitu võib valmistada ja turustada kuni 1. aprillini 2004. a;

3¹) [Kehtetu – RT I 2010, 6, 18– jõust. 14.02.2010]

3²) [Kehtetu – RT I 2010, 6, 18– jõust. 14.02.2010]

4) punktiga 2 kinnitatud «Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra» punktis 2¹ toodud nõue jõustub Eesti liitumisel Euroopa Liiduga;

5) [Kehtetu – RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

5¹) punktiga 2 kinnitatud „Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuetes ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavates nõuetes ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuetes ja korras” toodud, 1. märtsil 2008. a jõustunud nõuetele mittevastavat imiku piimasegu ja jätkupiimasegu võib valmistada ja turustada kuni 30. detsembrini 2009. a; [RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

5²) punktiga 2 kinnitatud “Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra” II ja III peatükis toodud, 1. märtsil 2008. a jõustunud nõuetele mittevastavat imikule meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toitu võib valmistada ja turustada kuni 31. detsembrini 2011. a; [RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

6) punktiga 3 kinnitatud «Imiku- ja väikelapsetoitude koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra» punktides 18¹ ja 18² ning 35¹ ja 35² toodud nõuetele mittevastavat imiku- ja väikelapsetoitu võib valmistada ja turustada kuni 6. märtsini 2005. a.

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/39/EÜ eritoiduks ettenähtud toiduainete kohta (ELT L 124, 20.05.2009, lk 21–29); nõukogu direktiiv 92/52/EMÜ kolmandatesse riikidesse eksportimiseks ettenähtud imiku piimasegude ja jätkupiimasegude kohta (EÜT L 179, 1.07.1992, lk 129–130); komisjoni direktiiv 96/8/EÜ kehakaalu alandamiseks ettenähtud vähendatud energiasisaldusega dieetides kasutatavate toiduainete kohta (EÜT L 55, 6.03.1996, lk 22–26), muudetud komisjoni direktiiviga 2007/29/EÜ (ELT L 139, 31.05.2007, lk 22–23); komisjoni direktiiv 2006/125/EÜ imikutele ja väikelastele mõeldud teraviljapõhiste töödeldud toitide ja muude imikutoitude kohta (ELT L 339, 6.12.2006, lk 16–35); komisjoni direktiiv 2006/141/EÜ imiku piimasegude ja jätkupiimasegude kohta ning millega muudetakse direktiivi 1999/21/EÜ (ELT L 401, 30.12.2006, lk 1–33), muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1243/2008 (ELT L 335, 13.12.2008, lk 25–27). [RT I 2010, 6, 18- jõust. 14.02.2010]

Kinnitatud
Vabariigi Valitsuse 29. detsembri
1999. a määrusega nr 436
[RT I 2010, 6, 18– jõust. 14.02.2010]

Eritoitude valmistamiseks kasutatavate ainete ja eritoidu käitlemise suhtes esitatavad nõuded ning eritoidude märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuded ja kord

[RT I 2003, 1, 4- jõust. 09.01.2003]

1. Käesolevate erinõuete ja korraga (edaspidi erinõuded) kehtestatakse nõuded toitudele, mis on mõeldud tavapärasest erinevate toitumisvajadustega inimestele ning on seetõttu valmistatud eritehnoloogiat kasutades või millel on tavatoidust erinev koostis.

2. Eritoit on ette nähtud:

1) teatud tavapärasest erinevate toitumisvajadustega inimestele, kes seedeprotsessi või ainevahetuse kõrvalekallete või füsioloogilise seisundi tõttu vajavad toitu, milles on ühe või mitme koostisaine sisaldus kindlaks määratud;

2) tervele imikule (kuni kahe teist kuu vanune laps) ja tervele väikelapsele (ühe kuni kolme aasta vanune laps). [RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

3. Jaemüügis võib eritoitu turustada üksnes müügipakendisse pakendatult ja märgistatult vastavalt toidu märgistamise nõuetele ning käesoleva määrusega kinnitatud eritoidu märgistamise erinõuetele.

4. Eritoidu nimetuses peab olema toodud viide eritoidu eriomadustele või imiku- ja väikelapsetoidu puhul selle kasutamise eesmärgile.

5. Eritoidu märgistusel ja selle kohta muul viisil teabe edastamisel on keelatud viidata haigusi tõkestavatele, ravivatele või leevendavatele omadustele. Sellekohast teavet on lubatud anda meditsiinitöötajatele, farmatseutidele või toitumisspetsialistidele.

6. Käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktis 1 nimetatud eritoitu võib iseloomustada sõnaga «dieet». Sõna «dieet» võib kasutada üksikult või kombineeritult teiste sõnadega üksnes eritoidu märgistusel ja selle kohta muul viisil teabe edastamisel. Samuti võib viidata käesolevate erinõuete punktides 1 ja 2 nimetatud omadustele üksnes eritoitude puhul.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

7. Eritoidu, mille kohta käesoleva määrusega ei ole kehtestatud eraldi nõudeid, märgistus peab sisaldama järgmist teavet:

1) koostise või eritehnoloogia, mis annab toidule eritoidu omadused, kirjeldust;
2) energiasisaldust numbritega väljendatuna kJ-des ja kcal-tes ning valkude, süsivesikute ja rasvade sisaldust numbritega 100 g või 100 ml kohta ning vajaduse korral tarvitada soovitatud toidu koguse kohta.

8. Eritoidu, mille energiasisaldus on väiksem kui 50 kJ (12 kcal) 100 g või 100 ml kohta, võib käesolevate erinõuete punkti 7 alapunktis 2 nimetatud teabe energiasisalduse kohta asendada sõnadega «energiasisaldus on väiksem kui 50 kJ (12 kcal) / 100 g» või sõnadega «energiasisaldus on väiksem kui 50 kJ (12 kcal) / 100 ml».

9. Eritoidu (välja arvatud imiku piimasegu, jätkupiimasegu ning imiku- ja väikelapsetoit) ja meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu valmistamisel kasutada lubatud ainete suhtes kohaldatakse komisjoni määruses (EÜ) nr 953/2009 eriotstarbeliste toitainete kohta, mida võib lisada eritoidule (ELT L 269, 14.10.2009, lk 9–19), sätestatud nõudeid.

[RT I 2010, 6, 18– jõust. 14.02.2010]

10.–17. [Kehtetud – RT I 2010, 6, 18– jõust. 14.02.2010]

18. Käesolevate erinõuete punktis 9 nimetatud eritoitude valmistamisel kasutatavad ained peavad vastama Vabariigi Valitsuse 10. juuni 1999. a määrusega nr 192 «Toidus lubatud lisaainete suhtes esitatavate nõuete ning nõuetekohasuse kontrollimiseks analüüsimise meetodite kinnitamine» (RT I 1999, 63, 639; 2001, 30, 167; 2002, 65, 394) kinnitatud nõuetele.

[RT I 2010, 6, 18– jõust. 14.02.2010]

Kinnitatud
Vabariigi Valitsuse 29. detsembri
1999. a määrusega nr 436
[RT I 2010, 6, 18– jõust. 14.02.2010]

IMIKU PIIMASEGU JA JÄTKUPIIMASEGU KOOSTIS- JA KVALITEEDINÕUDED NING NENDE VALMISTAMISEKS KASUTATAVATE AINETE JA KÄITLEMISE SUHTES ESITATAVAD NÕUDED NING MÄRGISTAMISE JA MUUL VIISIL TEABE EDASTAMISE ERINÕUDED JA KORD

I. ÜLDSÄTTED

1. Käesolevates erinõuetes ja korras (edaspidi *erinõuded*) lähtutakse järgmisest liigitusest:

1) imiku piimasegu on ette nähtud imikule toiduks esimestel elukuudel ning rahuldab täielikult selles vanuses imiku toitumisvajadused kuni sobiva lisatoidu kasutusele võtmiseni;

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

2) jätkupiimasegu on ette nähtud imikule alates lisatoidu kasutusele võtmisest ja on imikule mitmekülsemaks muutuv asendusvalik peamiseks vedelikuallikaks.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

2. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostisosad ning nende kogused peavad olema imiku (kuni kahteist kuu vanused lapsed) ja väikelapse (ühe kuni kolme aasta vanused lapsed) tervisele ohutud.

2¹. Väljaveo korral riiki, kes ei ole Euroopa Liidu liikmesriik, peab imiku piimasegu ja jätkupiimasegu vastama käesolevatele erinõuetele, kui sihtriik ei ole sätestanud teisiti, ning märgistatakse keeles ja viisil, mis võimaldab vältida imiku piimasegu segiajamist jätkupiimaseguga.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

3. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõudeid kohaldatakse tarvitamiseks valmis toidu suhtes. Imikule tarvitamiseks valmis imiku piimasegu ja jätkupiimasegu saamiseks tuleb segule lisada üksnes vett.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

3¹. Tootena, mis sobib terve imiku toitumisvajaduste rahuldamiseks esimestel elukuudel kuni sobiva lisatoidu kasutusele võtmiseni, tohib turustada või muul viisil esitleda üksnes käesolevatele erinõuetele vastavat imiku piimasegu.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

3². Taimekaitsevahendi jäägina käsitatakse käesolevates erinõuetes «Taimkaitseseeduse» tähenduses käsitatava taimekaitsevahendi jääki, selle derivaati ning reaktsiooni- ja laguprodukti.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

3³. Imiku piimasegu valmistamisel peab kasutama käesolevate erinõuete II peatükis nimetatud valguallikaid ning vajadusel muid toidu koostisosi, mis üldtunnustatud meetodil teostatud teadusuuringute andmetel sobivad imikutele alates nende sünnist.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

3⁴. Jätkupiimasegu valmistamisel peab kasutama käesolevate erinõuete III peatükis nimetatud valguallikaid ning vajaduse korral muid toidu koostisosi, mis üldtunnustatud meetodil teostatud teadusuuringute andmetel sobivad üle kuue kuu vanustele imikutele.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

3⁵. Tarvitamiseks valmis või vastavalt valmistaja antud tarvitamisjuhisele valmistatud imiku piimasegu või jätkupiimasegu ei või sisaldada taimekaitsevahendi jääki üle 0,01 mg/kg.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

3⁶. Käesolevate erinõuete lisas 4 nimetatud taimekaitsevahendi jäägi sisaldus tarvitamiseks valmis või vastavalt valmistaja antud tarvitamisjuhisele valmistatud imiku piimasegus või jätkupiimasegus ei või ületada nimetatud lisas toodud piirnormi.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

3⁷. Imiku piimasegu või jätkupiimasegu valmistamiseks ei ole lubatud kasutada põllumajandussaadust, mis sisaldab käesolevate erinõuete lisas 5 nimetatud taimekaitsevahendi jääki. Põllumajandussaadus loetakse käesolevate erinõuete lisas 5 nimetatud taimekaitsevahendi jäägist vabaks, kui taimekaitsevahendi jäägi sisaldus tarvitamiseks valmis või vastavalt valmistaja antud tarvitamisjuhisele valmistatud imiku piimasegus või jätkupiimasegus on alla 0,003 mg/kg.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

II. IMIKU PIIMASEGU KOOSTIS- JA KVALITEEDINÕUDED

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

4. Imiku piimasegu energiasisaldus peab olema vahemikus 250 kJ / 100 ml (60 kcal / 100 ml) kuni 295 kJ / 100 ml (70 kcal / 100 ml).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

5. Imiku piimasegu valgusisaldus arvutatakse järgmiselt: valgusisaldus = lämmastik Kjeldahli järgi × 6,25.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

5¹. Lehmapiimavalkudel põhineva imiku piimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,45 g / 100 kJ (1,8 g / 100 kcal) kuni 0,7 g / 100 kJ (3 g / 100 kcal). Lehmapiimavalkudel põhineva imiku piimasegu, mille valgusisaldus on vahemikus 0,45 g / 100 kJ (1,8 g / 100 kcal) kuni 0,5 g / 100 kJ (2 g / 100 kcal), sobivust imiku toiduks tuleb tõendada üldtunnustatud meetodil teostatud asjakohaste teadusuuringutega.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

5². Valgu hüdroolüsaatidel põhineva imiku piimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,45 g / 100 kJ (1,8 g / 100 kcal) kuni 0,7 g / 100 kJ (3 g / 100 kcal). Valgu hüdroolüsaatidel põhineva imiku piimasegu, mille valgusisaldus on vahemikus 0,45 g / 100 kJ (1,8 g / 100 kcal) kuni 0,56 g / 100 kJ (2,25 g / 100 kcal), sobivust imiku toiduks tuleb tõendada üldtunnustatud meetodil teostatud asjakohaste teadusuuringutega. Lehmapiimast saadud vadakuvalgu hüdroolüsaatidel põhineva imiku piimasegu, mille valgusisaldus on alla 0,56 g / 100 kJ (2,25 g / 100 kcal), valgusisaldus, valmistamisel kasutatav valguallikas, valgu töötlemine ja valgu kvaliteet peavad vastama järgmisele kirjeldusele:

[RT I 2010, 6, 18– jõust. 14.02.2010]

1) valgusisaldus on vähemalt 0,46 g / 100 kJ (1,86 g / 100 kcal);

2) valguallikaks on demineraliseeritud magus vadakuvalk, mis on saadud lehmapiimast pärast kaseiinide ensümaatilist sadestamist kumosiini kasutades. Nimetatud valguallikas koosneb 63% kaseiin-glükomakropeptiidivabast vadakuvalgu isolaadist, mille valgusisaldus on vähemalt 95% kuivainest, valgu denaturatsioon on alla 70% ja tuhasisaldus kuni 3%, ning 37% magusast vadakuvalgu kontsentratsioonist, mille valgusisaldus on vähemalt 87% kuivainest, valgu denaturatsioon on alla 70% ja tuhasisaldus kuni 3,5%;

3) valgu töötlemine on kahe-etapiline hüdrolüüsiprotsess, mille käigus kasutatakse trüpsiinipreparaati koos kuumtöötlusega (3–10 minuti jooksul 80–100 °C juures) kahe etapi vahel;

4) võrdlusvalguks on rinnapiim, mille koostisainete sisaldus on erandina käesolevate erinõuete lisas 1 esitatud sisaldusest esitatud komisjoni määruse (EÜ) nr 1243/2008, millega muudetakse direktiivi 2006/141/EÜ III ja VI lisa teatavate imiku piimasegude koostisnõuete osas (ELT L 335, 13.12.2008, lk 25–27), lisa punktis 2.
[RT I 2010, 6, 18– jõust. 14.02.2010]

5³. Sojavalgu isolaatidel või nende ja lehmapiimavalkude segul põhineva imiku piimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,56 g / 100 kJ (2,25 g / 100 kcal) kuni 0,7 g / 100 kJ (3 g / 100 kcal) ning selle valmistamisel võib kasutada üksnes sojavalgu isolaate.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

5⁴. Käesolevate erinõuete punktides 5² ja 5³ nimetatud imiku piimasegu *L*-karnitiinisaldus peab olema vähemalt 0,3 mg / 100 kJ (1,2 mg / 100 kcal).
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

5⁵. Imiku piimasegu peab sisaldama kõiki asendamatuid ja osaliselt asendamatuid aminohappeid vähemalt sellises koguses, mis sisaldub võrdlusvalgus sama energiakoguse kohta. Võrdlusvalguks on rinnapiim, mille koostise andmed on toodud käesolevate erinõuete lisas 1. Arvutuste tegemisel võib metioniinisalduse ja tsüstiinisalduse liita, kui metioniini ja tsüstiini suhtarv ei ületa 2, ning türosiinisalduse ja fenüülalaniinisalduse võib liita, kui türosiini ja fenüülalaniini suhtarv ei ületa 2. Metioniini ja tsüstiini suhtarv võib olla vahemikus 2–3, kui imiku piimasegu sobivus imiku toiduks on tõendatud üldtunnustatud meetodil teostatud asjakohaste teadusuuringutega.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

5⁶. Aminohappeid on lubatud imiku piimasegule lisada üksnes valkude toiteväärtuse tõstmise eesmärgil selleks vajalikus koguses.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

6. Kui imiku piimasegule lisatakse tauriini, võib selle sisaldus olla kuni 2,9 mg / 100 kJ (12 mg / 100 kcal).
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

7. Imiku piimasegu koliinisaldus peab olema vahemikus 1,7 mg / 100 kJ (7 mg / 100 kcal) kuni 12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal).
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

8. Imiku piimasegu rasvasisaldus peab olema vahemikus 1,05 g / 100 kJ (4,4 g / 100 kcal) kuni 1,4 g / 100 kJ (6,0 g / 100 kcal).
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

9. Imiku piimasegu koostises ei kasutata seesamiseemne- ja puuvillaseemneõli.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

10. Imiku piimasegu laur(iin)happe ja mürist(iin)happe sisaldus eraldi või kokku võib olla kuni 20% rasva üldkogusest.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

11. Imiku piimasegu *trans*-rasvhapete sisaldus võib olla kuni 3% rasva üldkogusest.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

12. Imiku piimasegu eruukhappesisaldus võib olla kuni 1% rasva üldkogusest.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

13. Imiku piimasegu linoolhappesisaldus (glütserüültrilinolaadina) peab olema vahemikus 70 mg / 100 kJ (300 mg / 100 kcal) kuni 285 mg / 100 kJ (1200 mg / 100 kcal).
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

14. Imiku piimasegu α -linoleenhappesisaldus peab olema vähemalt 12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) ning linoolhappe ja α -linoleenhappe suhtarv peab olema vahemikus 5–15.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

15. Imiku piimasegusse on lubatud lisada pikaahelalisi (C 20–22) polüküllastumata rasvhappeid ning nende sisaldus peab olema järgmine:

- 1) ω 3-rasvhappeid võib olla kuni 1% rasva üldkogusest;
  - 2) ω 6-rasvhappeid võib olla kuni 2% rasva üldkogusest, sealhulgas arahhidoonhapet (20:4 ω 6) võib olla kuni 1% rasva üldkogusest;
  - 3) eikosapentaenenhappe (20:5 ω 3) sisaldus ei ületa dokosaheksaenenhappe (22:6 ω 3) sisaldust;
  - 4) dokosaheksaenenhappe (22:6 ω 3) sisaldus ei ületa ω 6-rasvhapete sisaldust.
- [RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

16. Imiku piimasegu fosfolipiidide sisaldus võib olla kuni 2 g / l.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

17. Imiku piimasegu inositolisisaldus peab olema vahemikus 1 mg / 100 kJ (4 mg / 100 kcal) kuni 10 mg / 100 kJ (40 mg / 100 kcal).
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

18. Imiku piimasegu süsivesikutesisaldus peab olema vahemikus 2,2 g / 100 kJ (9 g / 100 kcal) kuni 3,4 g / 100 kJ (14 g / 100 kcal).
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

19. Imiku piimasegus võib kasutada üksnes järgmisi suhkruid ja suhkrutooteid:

- 1) laktoos;
  - 2) glükoos;
  - 3) maltoos;
  - 4) sahharoos;
  - 5) maltodekstriinid;
  - 6) glükoosisiirup või kuivatatud glükoosisiirup;
  - 7) eelkuumutatud tärklis (looduslikult gluteenivaba);
  - 8) geelistatud tärklis (looduslikult gluteenivaba).
- [RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

20. Imiku piimasegu laktoosisisaldus peab olema vähemalt 1,1 g / 100 kJ (4,5 g / 100 kcal). Nimetatud nõuet ei kohaldata imiku piimasegu suhtes, mille sojavalgu isolaatide sisaldus on suurem kui 50% valgu üldkogusest.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

21. Glükoosi võib lisada üksnes valgu hüdrolysaatidest valmistatud imiku piimasegule ning glükoosisisaldus võib lisamise korral olla kuni 0,5 g / 100 kJ (2 g / 100 kcal).
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

22. Sahharoosi võib lisada üksnes valgu hüdrolysaatidest valmistatud imiku piimasegule ning sahharoosisisaldus võib lisamise korral olla kuni 20% süsivesikute üldkogusest.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

23. Imiku piimasegu eelkuumutatud tärklise ja geelistatud tärklise sisaldus võib olla kuni 2 g / 100 ml ja võib sealjuures moodustada kuni 30% süsivesikute üldkogusest.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

24. Imiku piimasegule võib lisada frukto-oligosahhariide ja galakto-oligosahhariide kuni 0,8 g / 100 ml seguna, milles on 90% oligogalaktoosüüllaktoosi ja 10% suure molekulmassiga oligofruktoosüül-sahharoosi. Frukto-oligosahhariidide ja galakto-oligosahhariidide muid kombinatsioone ning ülemmäärasid võib kasutada kooskõlas käesolevate erinõuete punktiga 3³.
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

25. Lehmapiimal või valguhüdrolysaatidel põhinevas imiku piimasegus peab mineraaltoetainete sisaldus olema järgmine:

- 1) naatrium – 5 mg / 100 kJ (20 mg / 100 kcal) kuni 14 mg / 100 kJ (60 mg / 100 kcal);
- 2) kaalium – 15 mg / 100 kJ (60 mg / 100 kcal) kuni 38 mg / 100 kJ (160 mg / 100 kcal);
- 3) kloriidid – 12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) kuni 38 mg / 100 kJ (160 mg / 100 kcal);
- 4) kaltsium – 12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) kuni 33 mg / 100 kJ (140 mg / 100 kcal);
- 5) fosfor – 6 mg / 100 kJ (25 mg / 100 kcal) kuni 22 mg / 100 kJ (90 mg / 100 kcal);
- 6) magneesium – 1,2 mg / 100 kJ (5 mg / 100 kcal) kuni 3,6 mg / 100 kJ (15 mg / 100 kcal);
- 7) raud – 0,07 mg / 100 kJ (0,3 mg / 100 kcal) kuni 0,3 mg / 100 kJ (1,3 mg / 100 kcal);
- 8) tsink – 0,12 mg / 100 kJ (0,5 mg / 100 kcal) kuni 0,36 mg / 100 kJ (1,5 mg / 100 kcal);
- 9) vask – 8,4 µg / 100 kJ (35 µg / 100 kcal) kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal);
- 10) jood – 2,5 µg / 100 kJ (10 µg / 100 kcal) kuni 12 µg / 100 kJ (50 µg / 100 kcal);
- 11) seleen – 0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 2,2 µg / 100 kJ (9 µg / 100 kcal);
- 12) mangaan – 0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal);
- 13) fluoriid – kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

25¹. Kaltsiumi ja fosfori suhtarv peab olema vahemikus 1,0–2,0.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

25². Sojavalgu isolaatidel või nende ja lehmapiimavalkude segul põhineva imiku piimasegu suhtes kohaldatakse käesolevate erinõuete punktides 25 ja 25¹ toodud nõudeid, välja arvatud raua- ja fosforisisalduse kohta kehtestatud nõuded. Nimetatud imiku piimasegu raua- ja fosforisisaldus peab olema järgmine:

1) raud – 0,12 mg / 100 kJ (0,45 mg / 100 kcal) kuni 0,5 mg / 100 kJ (2 mg / 100 kcal);

2) fosfor – 7,5 mg / 100 kJ (30 mg / 100 kcal) kuni 25 mg / 100 kJ (100 mg / 100 kcal).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

26. Imiku piimasegus peab vitamiinide sisaldus olema järgmine:

- 1) vitamiin A – 14 µg-RE / 100 kJ (60 µg-RE / 100 kcal) kuni 43 µg-RE / 100 kJ (180 µg-RE / 100 kcal). RE = *trans*-retinooli ekvivalent = 3,33 IU = 1 µg retinooli;
- 2) vitamiin D kolekalsiferoolina – 0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 0,65 µg / 100 kJ (2,5 µg / 100 kcal). 10 µg kolekalsiferooli = 400 rahvusvahelist ühikut (IU) vitamiini D;
- 3) tiamiin – 14 µg / 100 kJ (60 µg / 100 kcal) kuni 72 µg / 100 kJ (300 µg / 100 kcal);
- 4) riboflaviin – 19 µg / 100 kJ (80 µg / 100 kcal) kuni 95 µg / 100 kJ (400 µg / 100 kcal);
- 5) niatsiin – 72 µg / 100 kJ (300 µg / 100 kcal) kuni 375 µg / 100 kJ (1500 µg / 100 kcal) valmiskujul niatsiini;
- 6) pantoteenhape – 95 µg / 100 kJ (400 µg / 100 kcal) kuni 475 µg / 100 kJ (2000 µg / 100 kcal);
- 7) vitamiin B₆ – 9 µg / 100 kJ (35 µg / 100 kcal) kuni 42 µg / 100 kJ (175 µg / 100 kcal);
- 8) biotiin – 0,4 µg / 100 kJ (1,5 µg / 100 kcal) kuni 1,8 µg / 100 kJ (7,5 µg / 100 kcal);
- 9) foolhape – 2,5 µg / 100 kJ (10 µg / 100 kcal) kuni 12 µg / 100 kJ (50 µg / 100 kcal);
- 10) vitamiin B₁₂ – 0,025 µg / 100 kJ (0,1 µg / 100 kcal) kuni 0,12 µg / 100 kJ (0,5 µg / 100 kcal);
- 11) vitamiin C – 2,5 mg / 100 kJ (10 mg / 100 kcal) kuni 7,5 mg / 100 kJ (30 mg / 100 kcal);
- 12) vitamiin K – 1 µg / 100 kJ (4 µg / 100 kcal) kuni 6 µg / 100 kJ (25 µg / 100 kcal);
- 13) vitamiin E – 0,5 mg α-TE / 1 grammi polüküllastumata rasvhapete kohta (väljendatuna linoolhappena ja arvestades kaksiksidemetega), seejuures mitte alla 0,1 mg α-TE / 100 kJ (0,5 mg α-TE / 100 kcal), kuni 1,2 mg α-TE / 100 kJ (5 mg α-TE / 100 kcal). α-TE = D-α-tokoferooli ekvivalent. Kaksiksidemetega arvestamiseks kasutatakse järgmisi tegureid: 0,5 mg α-TE / 1 g linoolhappe (18:2 ω6) kohta; 0,75 mg α-TE / 1 g α-linoleenhappe (18:3 ω3) kohta; 1,0 mg α-TE / 1 g arahhidoonhappe (20:4 ω6) kohta; 1,25 mg α-TE / 1 g eikosapentaenahappe (20:5 ω3) kohta; 1,5 mg α-TE / 1 g dokosaheksaenahappe (22:6 ω3) kohta.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

27. Imiku piimasegu nukleotiidisisaldus võib olla kuni 1,2 mg / 100 kJ (5 mg / 100 kcal), kusjuures nende sisaldus ühenditena peab olema järgmine:

- 1) tsütidiin -5'-monofosfaat – kuni 0,60 mg / 100 kJ (2,50 mg / 100 kcal);
- 2) uridiin-5'-monofosfaat – kuni 0,42 mg / 100 kJ (1,75 mg / 100 kcal);
- 3) adenosiin-5'-monofosfaat – kuni 0,36 mg / 100 kJ (1,50 mg / 100 kcal);
- 4) guanosiin-5'-monofosfaat – kuni 0,12 mg / 100 kJ (0,50 mg / 100 kcal);

5) inosiin-5'-monofosfaat – kuni 0,24 mg / 100 kJ (1,00 mg / 100 kcal).
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

III. JÄTKUPIIMASEGU KOOSTIS- JA KVALITEEDINÕUDED

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

28. Jätkupiimasegu energiasisaldus peab olema vahemikus 250 kJ / 100 ml (60 kcal / 100 ml) kuni 295 kJ / 100 ml (70 kcal / 100 ml).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

29. Jätkupiimasegu valgusisaldus arvutatakse järgmiselt: valgusisaldus = lämmastik Kjeldahli järgi × 6,25.

29¹. Lehmapiimavalkudel põhineva jätkupiimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,45 g / 100 kJ (1,8 g / 100 kcal) kuni 0,8 g / 100 kJ (3,5 g / 100 kcal).

29². Valguhüdrolüsaatidel põhineva jätkupiimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,56 g / 100 kJ (2,25 g / 100 kcal) kuni 0,8 g / 100 kJ (3,5 g / 100 kcal).

29³. Sojavalgu isolaatidel või nende ja lehmapiimavalkude segul põhineva jätkupiimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,56 g / 100 kJ (2,25 g / 100 kcal) kuni 0,8 g / 100 kJ (3,5 g / 100 kcal) ning selle valmistamisel võib kasutada üksnes sojavalgu isolaate.

29⁴. Jätkupiimasegu peab sisaldama kõiki asendamatu ja osaliselt asendamatu aminohappeid vähemalt sellises koguses, mis sisaldub võrdlusvalgus sama energiakoguse kohta. Võrdlusvalgus on rinnapiim, mille koostise andmed on toodud käesolevate erinõuete lisas 1. Arvutuste tegemisel võib metioniinisalduse ja tsüstiinisalduse liita, kui metioniini ja tsüstiini suhtarv ei ületa 3, ning türosiinisalduse ja fenüülalaniinisalduse võib liita, kui türosiini ja fenüülalaniini suhtarv ei ületa 2.

29⁵. Aminohappeid on lubatud jätkupiimasegule lisada üksnes valkude toiteväärtuse tõstmise eesmärgil selleks vajalikus koguses.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

30. Kui jätkupiimasegule lisatakse tauriini, võib selle sisaldus olla kuni 2,9 mg / 100 kJ (12 mg / 100 kcal).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

31. Jätkupiimasegu rasvasisaldus peab olema vahemikus 0,96 g / 100 kJ (4,0 g / 100 kcal) kuni 1,4 g / 100 kJ (6,0 g / 100 kcal).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

32. Jätkupiimasegu koostises ei kasutata seesamiseemne- ja puuvillaseemneõli.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

33. Jätkupiimasegu laur(iin)happe ja mürist(iin)happe sisaldus eraldi või kokku võib olla kuni 20% rasva üldkogusest.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

34. Jätkupiimasegu *trans*-rasvhapete sisaldus võib olla kuni 3% rasva üldkogusest.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

35. Jätkupiimasegu eruuksisaldus võib olla kuni 1% rasva üldkogusest.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

36. Jätkupiimasegu linoolhappesisaldus (glütserüültrilinolaadina) peab olema 70 mg / 100 kJ (300 mg / 100 kcal) kuni 285 mg / 100 kJ (1200 mg / 100 kcal).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

37. α -linoleenhappesisaldus peab olema vähemalt 12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) ning linoolhappe ja α -linoleenhappe suhtarv peab olema vahemikus 5–15.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

38. Jätkupiimasegusse on lubatud lisada pikaahelalisi (C 20–22) polüküllastumata rasvhappeid ning nende sisaldus peab olema järgmine:

- 1) ω 3-rasvhappeid võib olla kuni 1% rasva üldkogusest;
- 2) ω 6-rasvhappeid võib olla kuni 2% rasva üldkogusest, sealhulgas arahhidoonhapet (20:4 ω 6) võib olla kuni 1% rasva üldkogusest;
- 3) eikosapentaenenhappe (20:5 ω 3) sisaldus ei ületa dokosaheksaenenhappe (22:6 ω 3) sisaldust;
- 4) dokosaheksaenenhappe (22:6 ω 3) sisaldus ei ületa ω 6-rasvhapete sisaldust.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

39. Jätkupiimasegu fosfolipiidide sisaldus võib olla kuni 2 g/l.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

40. Jätkupiimasegu süsivesikutesisaldus peab olema vahemikus 2,2 g / 100 kJ (9 g / 100 kcal) kuni 3,4 g / 100 kJ (14 g / 100 kcal).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

41. Jätkupiimasegus ei või kasutada gluteeni sisaldavaid koostisosi.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

42. Jätkupiimasegu laktoosisisaldus peab olema vähemalt 1,1 g / 100 kJ (4,5 g / 100 kcal). Nimetatud nõuet ei kohaldata jätkupiimasegu suhtes, milles sojaavalgu isolaatide sisaldus on suurem kui 50% valgu üldkogusest.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

43. Jätkupiimasegu sahharoosi-, fruktoosi- ja meesisaldus võib olla kokku kuni 20% süsivesikute üldkogusest. Mesi töödeldakse *Clostridium botulinumi* spooride hävitamiseks.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

44. Glükoosi võib lisada üksnes valguhüdrolüsaatidest valmistatud jätkupiimasegule ning glükoosisisaldus võib lisamise korral olla kuni 0,5 g / 100 kJ (2 g / 100 kcal).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

45. Jätkupiimasegule võib lisada frukto-oligosahhariide ja galakto-oligosahhariide kuni 0,8 g / 100 ml seguna, milles on 90% oligogalaktosüüllaktoosi ja 10% suure molekulmassiga oligofruktoosüülsahharoosi. Frukto-oligosahhariidide ja galakto-oligosahhariidide muid kombinatsioone ning ülemmäärasid võib kasutada kooskõlas käesolevate erinõuete punktiga 3⁴.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

46. Lehmapiimast või valguhüdrolüsaatidest valmistatud jätkupiimasegus peab mineraaltoiteainete sisaldus olema järgmine:

1) naatrium – 5 mg / 100 kJ (20 mg / 100 kcal) kuni 14 mg / 100 kJ (60 mg / 100 kcal);

2) kaalium – 15 mg / 100 kJ (60 mg / 100 kcal) kuni 38 mg / 100 kJ (160 mg / 100 kcal);

3) kloriidid – 12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) kuni 38 mg / 100 kJ (160 mg / 100 kcal);

4) kaltsium – 12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) kuni 33 mg / 100 kJ (140 mg / 100 kcal);

5) fosfor – 6 mg / 100 kJ (25 mg / 100 kcal) kuni 22 mg / 100 kJ (90 mg / 100 kcal);

6) magneesium – 1,2 mg / 100 kJ (5 mg / 100 kcal) kuni 3,6 mg / 100 kJ (15 mg / 100 kcal);

7) raud – 0,14 mg / 100 kJ (0,6 mg / 100 kcal) kuni 0,5 mg / 100 kJ (2 mg / 100 kcal);

8) tsink – 0,12 mg / 100 kJ (0,5 mg / 100 kcal) kuni 0,36 mg / 100 kJ (1,5 mg / 100 kcal);

9) vask – 8,4 µg / 100 kJ (35 µg / 100 kcal) kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal);

10) jood – 2,5 µg / 100 kJ (10 µg / 100 kcal) kuni 12 µg / 100 kJ (50 µg / 100 kcal);

11) seleen – 0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 2,2 µg / 100 kJ (9 µg / 100 kcal);

12) mangaan – 0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal);

13) fluoriid – kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

46¹. Kaltsiumi ja fosfori suhtarv peab olema vahemikus 1,0–2,0.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

46². Sojaavalgu isolaatidel või nende ja lehmapiimavalkude segul põhineva jätkupiimasegu suhtes kohaldatakse käesolevate erinõuete punktides 46 ja 46¹ toodud nõudeid, välja arvatud raua- ja fosforisisalduse kohta kehtestatud nõuded. Nimetatud jätkupiimasegu raua- ja fosforisisaldus peab olema järgmine:

1) raud – 0,22 mg / 100 kJ (0,9 mg / 100 kcal) kuni 0,65 mg / 100 kJ (2,5 mg / 100 kcal);

2) fosfor – 7,5 mg / 100 kJ (30 mg / 100 kcal) kuni 25 mg / 100 kJ (100 mg / 100 kcal).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

47. Jätkupiimasegus peab vitamiinide sisaldus olema järgmine:

- 1) vitamiin A – 14 µg-RE / 100 kJ (60 µg-RE / 100 kcal) kuni 43 µg-RE / 100 kJ (180 µg-RE / 100 kcal). RE = *trans*-retinooli ekvivalent = 3,33 IU = 1 µg retinooli;
- 2) vitamiin D kolekalsiferoolina – 0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 0,75 µg / 100 kJ (3 µg / 100 kcal). 10 µg kolekalsiferooli = 400 rahvusvahelist ühikut (IU) vitamiini D;
- 3) tiamiin – 14 µg / 100 kJ (60 µg / 100 kcal) kuni 72 µg / 100 kJ (300 µg / 100 kcal);
- 4) riboflaviin – 19 µg / 100 kJ (80 µg / 100 kcal) kuni 95 µg / 100 kJ (400 µg / 100 kcal);
- 5) niatsiin – 72 µg / 100 kJ (300 µg / 100 kcal) kuni 375 µg / 100 kJ (1500 µg / 100 kcal) valmiskujul niatsiini;
- 6) pantoteenhape – 95 µg / 100 kJ (400 µg / 100 kcal) kuni 475 µg / 100 kJ (2000 µg / 100 kcal);
- 7) vitamiin B₆ – 9 µg / 100 kJ (35 µg / 100 kcal) kuni 42 µg / 100 kJ (175 µg / 100 kcal);
- 8) biotiin – 0,4 µg / 100 kJ (1,5 µg / 100 kcal) kuni 1,8 µg / 100 kJ (7,5 µg / 100 kcal);
- 9) foolhape – 2,5 µg / 100 kJ (10 µg / 100 kcal) kuni 12 µg / 100 kJ (50 µg / 100 kcal);
- 10) vitamiin B₁₂ – 0,025 µg / 100 kJ (0,1 µg / 100 kcal) kuni 0,12 µg / 100 kJ (0,5 µg / 100 kcal);
- 11) vitamiin C – 2,5 mg / 100 kJ (10 mg / 100 kcal) kuni 7,5 mg / 100 kJ (30 mg / 100 kcal);
- 12) vitamiin K – 1 µg / 100 kJ (4 µg / 100 kcal) kuni 6 µg / 100 kJ (25 µg / 100 kcal);
- 13) vitamiin E – 0,5 mg α-TE / 1 grammi polüküllastumata rasvhapete kohta (väljendatuna linoolhappena ja arvestades kaksiksidemetega), seejuures mitte alla 0,1 mg α-TE / 100 kJ (0,5 mg α-TE / 100 kcal), kuni 1,2 mg α-TE / 100 kJ (5 mg α-TE / 100 kcal). α-TE = D-α-tokoferooli ekvivalent. Kaksiksidemetega arvestamiseks kasutatakse järgmisi tegureid: 0,5 mg α-TE / 1 g linoolhappe (18:2 ω6) kohta; 0,75 mg α-TE / 1 g α-linoleenhappe (18:3 ω3) kohta; 1,0 mg α-TE / 1 g arahhidoonhappe (20:4 ω6) kohta; 1,25 mg α-TE / 1 g eikosapentaenihappe (20:5 ω3) kohta; 1,5 mg α-TE / 1 g dokosaheksaenihappe (22:6 ω3) kohta.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

48. Jätkupiimasegu nukleotiididesisaldus võib olla kuni 1,2 mg / 100 kJ kohta (5 mg / 100 kcal), kusjuures nende sisaldus ühenditena peab olema järgmine:

- 1) tsütidiin-5'-monofosfaat – kuni 0,60 mg / 100 kJ (2,50 mg / 100 kcal);
- 2) uridiin-5'-monofosfaat – kuni 0,42 mg / 100 kJ (1,75 mg / 100 kcal);
- 3) adenosiin-5'-monofosfaat – kuni 0,36 mg / 100 kJ (1,50 mg / 100 kcal);
- 4) guanosiin-5'-monofosfaat – kuni 0,12 mg / 100 kJ (0,50 mg / 100 kcal);
- 5) inosiin-5'-monofosfaat – kuni 0,24 mg / 100 kJ (1,00 mg / 100 kcal).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

48¹. Käesolevate nõuete lisas 4 nimetatud taimekaitsevahendi jäägi sisaldus jätkupiimasegus ei või ületada nimetatud lisas toodud piirnõuet.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

48². Jätkupiimasegu valmistamiseks ei ole lubatud kasutada põllumajandussaadusi, mis sisaldavad käesolevate nõuete lisas 5 nimetatud taimekaitsevahendite jääke. Põllumajandussaadus loetakse käesolevate nõuete lisas 5 nimetatud taimekaitsevahendi jääki mittesisaldavaks, kui taimekaitsevahendi jäägi sisaldus on tarvitamiseks valmis või vastavalt valmistaja antud tarvitamisjuhisele valmistatud jätkupiimasegus alla 0,003 mg/kg.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

IV. IMIKU PIIMASEGU JA JÄTKUPIIMASEGU VALMISTAMISEL KASUTATAVATE AINETE JA KÄITLEMISE SUHTES ESITATAVAD NÕUDED

49. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu valmistamisel võib kasutada vitamiine järgmiste ühenditena:

1) vitamiin A	–	retinüülatsetaat, retinüülpalmitaat, retinool;
2) vitamiin D	–	vitamiin D2 (ergokaltsiferool), vitamiin D3 (kolekaltsiferool);
3) vitamiin B1	–	tiamiinhüdrokloriid, tiamiinmononitraat;
4) vitamiin B2	–	riboflaviin, naatriumriboflaviin-5'-fosfaat;
5) niatsiin	–	nikotiinamiid, nikotiinhape;
6) vitamiin B6	–	püridoksiinhüdrokloriid, püridoksiin-5'-fosfaat;
7) folaat	–	foolhape;
8) pantoteenhape	–	D-kaltsiumpantotenaat, D-naatriumpantotenaat, dekspantenoal;
9) vitamiin B12	–	tsüanokobalamiin, hüdroksükobalamiin;
10) biotiin	–	D-biotiin;
11) vitamiin C	–	L-askorbiinhape, naatrium-L-askorbaat, kaltsium-L-askorbaat, L-askorbüül 6-palmitaat, kaaliumaskorbaat;
12) vitamiin E	–	D- α -tokoferool, D,L- α -tokoferool, D- α -tokoferüülatsetaat, D,L- α -tokoferüülatsetaat;
13) vitamiin K	–	füllokinoon (fütomenadioon).

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

50. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu valmistamisel võib lisada ainult järgmisi mineraalaineid järgmiste sooladena:

1) kaltsium	–	kaltsiumkarbonaat, kaltsiumkloriid, kaltsiumtsitraadid, kaltsiumglükonaat, kaltsiumglütserofosfaat, kaltsiumlaktaat, ortofosforhappe kaltsiumisoolad, kaltsiumhüdroksiid;
2) magneesium	–	magneesiumkarbonaat, magneesiumkloriid, magneesiumoksiid, magneesiumtsitraadid, magneesiumsulfaat, magneesiumglükonaat, magneesiumhüdroksiid, ortofosforhappe magneesiumisoolad;
3) raud	–	raud(II)tsitraat, raud(II)glükonaat, raud(II)laktaat, raud(II)sulfaat, raud(II)fumaraat, raud(II)diglütsinaat, raud(III)ammooniumtsitraat, raud(III)difosfaat;
4) vask	–	vasktsitraat, vaskglükonaat, vasksulfaat, vase-lüsiini kompleks, vaskkarbonaat;
5) jood	–	kaaliumjodiid, naatriumjodiid, kaaliumjodaat;
6) tsink	–	tsinkatsetaat, tsinkkloriid, tsinklaktaat, tsinksulfaat, tsinktsitraat, tsinkglükonaat, tsinkoksiid;
7) mangaan	–	mangaankarbonaat, mangaankloriid, mangaantsitraat, mangaansulfaat, mangaanglükonaat;
8) naatrium	–	naatriumvesinikkarbonaat, naatriumkloriid, naatriumtsitraat, naatriumglükonaat, naatriumkarbonaat, naatriumlaktaat, ortofosforhappe naatriumisoolad, naatriumhüdroksiid;

9) kaalium	–	kaaliumvesinikkarbonaat, kaaliumkarbonaat, kaaliumkloriid, kaaliumsittraadid, kaaliumglükonaat, kaaliumlaktat, ortofosforhape kaaliumisoolad, kaaliumhüdroksiid; naatriumselenaat, naatriumselenit.
10) seleen	–	

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

51. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu valmistamisel võib kasutada aminohappeid ja teisi lämmastikühendeid järgmiselt:

- 1) *L*-tsüstiin ja selle hüdrokloriid;
- 2) *L*-histidiin ja selle hüdrokloriid;
- 3) *L*-isoleutsiin ja selle hüdrokloriid;
- 4) *L*-leutsiin ja selle hüdrokloriid;
- 5) *L*-lüsiin ja selle hüdrokloriid;
- 6) *L*-tsüsteiin ja selle hüdrokloriid;
- 7) *L*-metioniin;
- 8) *L*-fenüülalaniin;
- 9) *L*-treoniin;
- 10) *L*-trüptofaan;
- 11) *L*-türosiin;
- 12) *L*-valiin;

12¹) *L*-arginiin ja selle hüdrokloriid, mida tohib kasutada üksnes käesolevate erinõuete punktis 5² nimetatud lehmapiimast saadud vadakuvalgu hüdrolüsaatidel põhineva sellise imiku piimasegu valmistamisel, mille valgusisaldus on alla 0,56 g / 100 kJ (2,25 g / 100 kcal);

[RT I 2010, 6, 18– jõust. 14.02.2010]

- 13) *L*-karnitiin ja selle hüdrokloriid;
- 14) *L*-karnitiin-*L*-tartraat;
- 15) tauriin;
- 16) tsütidiin-5'-monofosfaat ja selle naatriumisool;
- 17) uridiin-5'-monofosfaat ja selle naatriumisool;
- 18) adenosiin-5'-monofosfaat ja selle naatriumisool;
- 19) guanosiin-5'-monofosfaat ja selle naatriumisool;
- 20) inosiin-5'-monofosfaat ja selle naatriumisool.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

52. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu valmistamisel võib samuti lisada koliini, koliinhüdrokloriidi, koliinsittraati, koliinvesiniktartraati ja inositolit.

52¹. Käesolevate erinõuete IV peatükis nimetatud imiku piimasegu ja jätkupiimasegu valmistamisel kasutatavad ained peavad vastama Vabariigi Valitsuse 10. juuni 1999. a määrusega nr 192 «Toidus lubatud lisainete suhtes esitatavate nõuete ning nõuetekohasuse kontrollimiseks analüüsimise meetodite kinnitamine» kinnitatud nõuetele.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

V. IMIKU PIIMASEGU JA JÄTKUPIIMASEGU MÄRGISTAMISE ERINÕUDED

53. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu märgistamisel tuleb lisaks toidu märgistamise nõuetele täiendavalt järgida käesolevaid märgistamise erinõudeid.

54. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu müügipakendi märgistus peab andma vajalikku teavet toote sihipäraseks kasutamiseks viisil, mis ei kahjusta rinnaga toitmist.

55. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu nimetus peab olema järgmine:

- 1) käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 1 nimetatud toidu puhul «Imiku piimasegu» või kui see on valmistatud täielikult lehmapiima valgust siis «Piimal põhinev imiku piimasegu»;
- 2) käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 2 nimetatud toidu puhul «Jätkupiimasegu» või kui see on valmistatud täielikult lehmapiima valgust, siis «Piimal põhinev jätkupiimasegu».

56. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu müügipakendi märgistus peab sisaldama järgmist teavet:

- 1) millises vanuses imikule või väikelapsele on toode ette nähtud;
- 2) imiku piimasegu puhul märgi, et toode on sobiv alates sünnist imikule, kes ei ole rinnapiimatoidul;
- 3) jätkupiimasegu puhul märgi, et toode on ette nähtud üle kuue kuu vanusele imikule ning see katab üksnes osa sellises vanuses imiku toitumisvajadusest ega sobi kasutamiseks esimese kuue elukuu jooksul rinnapiima asemel ning et otsus alustada lisatoidu andmist, kaasa arvatud kuue kuu vanusepiirist tehtava erandi korral, tuleks teha üksnes sõltumatu meditsiinilise, toitumis- või farmaatsiaalase haridusega inimese või mõne teise spetsialisti soovitusel, kes on seotud ema ja lapse hooldamisega, ning sellise otsuse tegemisel peab lähtuma iga imiku kasvu- ja arenguvajaduste eripärasest;
- 4) energiasisaldus arvuliselt kilodžaulides ja kilokalorites ning valgu-, süsivesikute- ja rasvasisaldus arvuliselt 100 ml tarvitamiseks valmis toidu kohta;
- 5) käesolevate erinõuete II ja III peatükis nimetatud mineraaltoitainete ja vitamiinide ning võimaluse korral ka koliini, inositooli ja karnitiini keskmine sisaldus arvuliselt 100 ml tarvitamiseks valmis toidu kohta;
- 6) täpne tarvitamisjuhised, sealhulgas juhised säilitamise kohta ja tarvitamiseks valmis või valmistaja antud tarvitamisjuhise kohaselt valmistatud imiku piimasegu või jätkupiimasegu jääkide kasutamata jätmise kohta ning hoiatus vale valmistamise ja säilitamise korral tekkiva terviseohu kohta.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

57. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu müügipakendi märgistusel on keelatud kasutada sõnu «rinnapiimasarnane», «emapiimasarnane», «adapteeritud» või teisi samatähenduslikke sõnu.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

58. Imiku piimasegu müügipakendil peavad olema sõnad «pane tähele» või mõni teine samatähenduslik viide ja selle all järgmised väited:

- 1) väide rinnaga toitmise eelistest;
- 2) väide toote kasutamise kohta üksnes sõltumatu meditsiinilise, toitumis- või farmaatsiaalase haridusega inimese või mõne teise spetsialisti soovitusel, kes on seotud ema ja lapse hooldamisega.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

59. Imiku piimasegu müügipakendil võib kasutada valmistusviisi kujutavaid jooniseid. Ei ole lubatud kasutada imiku piimasegu kasutamist idealiseerivaid pilte või tekste ega lapsi kujutavaid pilte.

[RT I 2002, 18, 101– jõust. 16.02.2002]

60. Imiku piimasegu müügipakendi märgistus võib sisaldada üksnes järgmisesisulisi toitumis- ja tervisealaseid väiteid, kui on täidetud järgmised nõuded:

- 1) sisaldab üksnes laktoosi – süsivesikutest sisaldab üksnes laktoosi;
- 2) laktoosivaba – laktoosisisaldus võib olla kuni 2,5 mg / 100 kJ (10 mg / 100 kcal);
- 3) lisatud pikaahelalisi polüküllastumata rasvhappeid või muu sarnane toitumisalane väide dokosaheksaenahappe lisamise kohta – dokosaheksaenahappe sisaldus ei ole alla 0,2% rasvhapete kogusisaldusest;
- 4) lisatud tauriini – lisatud kogus on imiku toidule kohane ja kooskõlas käesolevate erinõuete II peatükis sätestatud nõuetega;
- 5) lisatud frukto-oligosahhariide ja galakto-oligosahhariide – lisatud kogus on imiku toidule kohane ja kooskõlas käesolevate erinõuete II peatükis sätestatud nõuetega;
- 6) lisatud nukleotiide – lisatud kogus on imiku toidule kohane ja kooskõlas käesolevate erinõuete II peatükis sätestatud nõuetega;
- 7) tervisealane väide piimavalkudest tingitud allergiariski vähendamise kohta (väide võib sisaldada väljendeid, mis viitavad vähendatud allergeensetele või vähendatud antigeensetele omadustele) – imiku piimasegu peab vastama käesolevate erinõuete punktides 5², 5⁴ ja 5⁵ toodud nõuetele. Immunoreaktiivse valgu kogus peab olema väiksem kui 1% lämmastikku sisaldavatest imiku piimasegu koostisainetest. Märgistusel peab olema toodud hoiatus, et imiku piimasegu ei või tarvitada imik, kellel on allergia segu valmistamisel kasutatud natiivse valgu suhtes, välja arvatud juhul, kui rahvusvaheliselt tunnustatud kliinilised testid tõendavad, et rohkem kui 90% imikutest (tõenäosus 95%), kes on tundlikud valkude suhtes, millest hüdrolysaat on valmistatud, taluvad neid piimasegusid. Suu kaudu manustatav imiku piimasegu ei tohi loomal põhjustada tundlikkust segu valmistamisel kasutatud natiivse valgu suhtes. Objektiivsed ja teaduslikud andmed väites esitatud omaduste tõestamiseks peavad olema kättesaadavad.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

61. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu müügipakendi märgistusel võib esitada käesolevate nõuete IV peatükis nimetatud nende toitainete, mille esitamine ei ole kohustuslik käesolevate nõuete punkti 56 alapunkti 4 kohaselt, keskmise sisalduse numbritega 100 ml tarvitamiseks valmis toidu kohta. Jätkupiimasegu müügipakendi märgistusel võib esitada järgmiste vitamiinide ja mineraaltoitainete sisalduse protsendina järgmisest võrdluskogusest 100 ml tarvitamiseks valmis toidu kohta:

- 1) vitamiin A – 400 µg;
- 2) vitamiin D – 7 µg;
- 3) vitamiin E – 5 mg TE;
- 4) vitamiin K – 12 µg;
- 5) tiamiin – 0,5 mg;
- 6) riboflaviin – 0,7 mg;
- 7) niatsiin – 7 mg;
- 8) pantoteenhape – 3 mg;
- 9) vitamiin B₆ – 0,7 mg;
- 10) folaat – 125 µg;
- 11) vitamiin B₁₂ – 0,8 µg;
- 12) vitamiin C – 45 mg;
- 13) biotiin – 10 µg;
- 14) kaltsium – 550 mg;
- 15) fosfor – 550 mg;
- 16) kaalium – 1000 mg;
- 17) naatrium – 400 mg;
- 18) kloriidid – 500 mg;
- 19) raud – 8 mg;
- 20) tsink – 5 mg;
- 21) jood – 80 µg;
- 22) seleen – 20 µg;
- 23) vask – 0,5 mg;
- 24) magneesium – 80 mg;
- 25) mangaan – 1,2 mg.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

62. [Kehtetu – RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

62¹. Käesolevate erinõuete punkte 54 ning 57–60 kohaldatakse ka asjaomaste toodete esitlemise, eelkõige nende kuju, välimuse, pakendi, pakkematerjali, järjestus- ja väljapanemisviisi ning reklaami suhtes.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

VI. IMIKU PIIMASEGU JA JÄTKUPIIMASEGU KOHTA MUUL VIISIL TEABE EDASTAMISE ERINÕUDED JA KORD

63. Rasedatele, imikute ja väikelaste emadele ning teistele imikute ja väikelaste toitumisega seotud inimestele mõeldud asjakohased teabematerjalid, sealhulgas õppematerjalid, peavad sisaldama objektiivset teavet, sealhulgas järgmist:

- 1) imetamise kasulikkus ja eelised;
- 2) ema toitumine ja imetamiseks ettevalmistumine ning rinnapiimaga toitmine;
- 3) osalise pudelist toitumise liiga varajase alustamise võimalik kahjulik mõju imetamisele ning sellega seotud riskused rinnapiimaga toitumise juurde tagasipöördumisel;
- 4) imiku piimasegu õige kasutamine, kui see on toitumiseks vajalik.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

64. Teabematerjalides, mis sisaldavad teavet imiku piimasegu kohta, tuleb ära näidata imiku piimasegu kasutamise ohud imiku tervisele juhtudel, kui nende kasutamiseks ei ole otsest vajadust või neid kasutatakse valesti. Samuti tuleb ära näidata piimasegu kasutamise ligikaudne maksumus kindla ajaühiku kohta.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

65. Teabematerjalid on keelatud kasutada imiku piimasegu idealiseerivat pilti või teksti.

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

66. Imiku piimasegu tasuta või soodushinnaga levitamine, samuti segu näidiste (nimetatud toodete tasuta levitamiseks ettenähtud üksikeksemplarid või väikesed kogused) ning imiku piimasegu kasutamise seotud tarbeesemete levitamine emade, imikute ja rasedate tervishoiuga seotud asutuste ning nende töötajate kaudu on keelatud.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

67. Imiku piimasegu kohta pole lubatud kasutada reklaami, soodusostukaarte, ostupreemiaid ega korraldada muid selliseid sooduspakkumisi, sidusmüüki, kasutamiseõpetuse reklaamklippide pakkumist või näitamist, samuti muid nende toodete levikut soodustavaid tegevusi.

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

67¹. Teabematerjale, sealhulgas õppematerjale ning nendega seotud esemeid, võib imiku piimasegu valmistaja või turustaja tasuta levitada tervishoiuasutuse kaudu vastava taotluse ja Terviseameti asjakohase kirjaliku nõusoleku alusel või järgides Terviseameti juhendeid. Sellistel materjalidel ja esemetel võib olla valmistaja või turustaja nimi või logo, kuid ei tohi olla viidet kindlale piimasegule.
[RT I 2009, 63, 415– jõust. 1.01.2010]

68. Tervishoiuasutuste töötajatele on lubatud anda teavet imiku piimasegu kohta. Imiku piimasegu kohta käitlejate poolt tervishoiuasutuste töötajatele edastatav teave peab olema teaduslikult ja faktiliselt põhjendatud ning ei või tekitada arvamust, et kunstlik toitmine on samaväärne või parem kui rinnaga toitmine ja see peab sisaldama käesolevate erinõuete punktides 63–65 kirjeldatud teavet. Samuti on lubatud tervishoiuasutuste töötajatel vastu võtta imiku piimasegu näidiseid ning nende valmistamiseks ja tarbimiseks kasutatavate nõude näidiseid juhul, kui see on vajalik asutuse teadustöö raames tehtava erialase hinnangu saamiseks.
[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

69. Imiku piimasegu kasutamist imikute toitmiseks võivad õpetada vaid tervishoiuasutuses töötavad meditsiinitöötajad ning see peab olema suunatud nende imikute emadele ja pereliikmetele, kellel on vajadus imiku piimasegu järele. Seejuures tuleb anda teavet imiku piimasegu kasutamise ohtude ja ettevaatusabinõude kohta.
[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

70. Asutustele ja organisatsioonidele tasuta antud või soodushinnaga müüdud imiku piimasegu, mida kasutatakse asutuse sees või jagatakse sellest väljaspool, on lubatud anda üksnes seda vajavate imikute tarbeks ning nii kaua, kui imik seda vajab.
[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

„Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra”

lisa 1

(Vabariigi Valitsuse 14. veebruari 2008. a määruse nr 49 sõnastuses)
[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

ASENDAMATUTE JA OSALISELT ASENDAMATUTE AMINOHAPETE SISALDUS RINNAPIIMAS [RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

Aminohapped	mg / 100 kJ (1 kJ = 0,239 kcal)	mg / 100 kcal
Tsüstiin	9	38
Histidiin	10	40
Isoleutsiin	22	90
Leutsiin	40	166
Lüsiin	27	113
Metioniin	5	23
Fenüülalaniin	20	83
Treoniin	18	77
Trüptofaan	8	32
Türosiin	18	76
Valiin	21	88

[RT I 2008, 11, 74- jõust. 01.03.2008]

«Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra»

lisa 2

[Kehtetu – RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

AMINOHAPETE JA OSALISELT ASENDAMATUTE AMINOHAPETE SISALDUS KASEIINIS JA RINNAPIIMA VALGUS [Kehtetu – RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

«Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra»
 lisa 3

[Kehtetu – RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

MINERAALTOITAINETE SISALDUS LEHMAPIIMAS

[Kehtetu – RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1999. a määruse nr 436 punktiga 2 kinnitatud «Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra»

lisa 4

(kehtestatud Vabariigi Valitsuse 15. märtsi 2004. a määrusega nr 68)

[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

IMIKU PIIMASEGUS JA JÄTKUPIIMASEGUS LUBATUD TAIMEKAITSEVAHENDITE JÄÄKIDE PIIRNORMID

Taimkaitsevahendi toimeaine	Piirnorm (mg/kg)
Kadusafoss	0,006
Demetoon-S-metüül/demetoon-S-metüülsulfoon/ oksüdemetoon-metüül (üksikult või kombineeritult, väljendatud demetoon-S-metüülina)	0,006
Etoprofoss	0,008
Fiproniil(fiproniili ja fiproniildesulfinüüli summa, väljendatud fiproniilina)	0,004
Propineeb/propüleentiourea (propineebi ja propüleentiourea summa)	0,006

Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1999. a määruse nr 436 punktiga 2 kinnitatud «Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra»

lisa 5

[RT I 2008, 11, 74– jõust. 1.03.2008]

TAIMEKAITSEVAHENDITE JÄÄGID, MIDA SISALDAVAID PÕLLUMAJANDUSSAADUSI EI OLE LUBATUD KASUTADA IMIKU PIIMASEGU EGA JÄTKUPIIMASEGU VALMISTAMISEKS

	Taimkaitsevahendi toimeaine
–	Disulfotoon (disulfotooni, disulfotoonsulfoksiidi ja disulfotoonsulfooni summa, väljendatud disulfotoonina)
–	Fensulfotioon (fensulfotiooni, tema hapnikuanaloogi ja nende sulfoonide summa, väljendatud fensulfotioonina)
–	Fentiin (väljendatud trifenüültina katioonina)
–	Haloksüfop (haloksüfopi, tema soolade ja estrite, sh konjugaatide summa, väljendatud haloksüfopina)
–	Heptakloor ja <i>trans</i> -heptakloorepoksiid (väljendatud heptakloorina);
–	Heksaklorobenseen
–	Nitrofeen
–	Ometoaat
–	Terbufoss (terbufossi, tema sulfoksiidi ja sulfooni summa, väljendatud terbufossina)

- Aldriin ja dieldriin (väljendatud dieldriinina)
- Endriin

[RT I 2008, 11, 74- jõust. 01.03.2008]

Kinnitatud
Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1999. a
määrusega nr 436

IMIKU- JA VÄIKELAPSETOITUDE KOOSTIS- JA KVALITEEDINÕUDED NING NENDE VALMISTAMISEKS KASUTATAVATE AINETE JA KÄITLEMISE SUHTES ESITATAVAD NÕUDED NING MÄRGISTAMISE JA MUUL VIISIL TEABE EDASTAMISE ERINÕUDED JA KORD

I. ÜLDSÄTTED

1. Käesolevaid erinõudeid ja korda (edaspidi *erinõuded*) kohaldatakse terve imiku ja terve väikelapse toitumisvajadusi rahuldavate eritoitude kohta, mis on mõeldud imikule rinnapiimast võõrutamise ajaks ning väikelapsele lisatoiduks või kohanemiseks tavatoiduga. Käesolevates erinõuetes lähtutakse järgmisest imiku- ja väikelapsetoitude liigitusest:

- 1) imikule ja väikelapsele mõeldud teraviljasaadused ning teraviljatooted (edaspidi *teraviljatooted*);
- 2) muu imiku- ja väikelapsetoit, välja arvatud teraviljatoit.

[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

2. Käesolevates erinõuetes lähtutakse järgmisest teraviljatoidu liigitusest:

- 1) lihtne teraviljatoit, millele tuleb tarvitamiseks lisada piima või muid toiduks sobivaid vedelikke või on juba selliselt tarvitatavaks muudetud;
- 2) teraviljatoit, mis sisaldab kõrge valgusisaldusega toiduaineid ning mille tarvitamiseks tuleb lisada vett või muud valguvaba vedelikku või mis on juba selliselt tarvitatavaks muudetud;
- 3) makaronitooted, mida tarvitatakse pärast sobivas vedelikus keetmist;
- 4) kuivikud ja küpsised, mida võib kasutada tervelt või peenestatuna, millele on lisatud vett, piima või teisi sobivaid vedelikke.

[RT I 2002, 18, 101- jõust. 16.02.2002]

3. Käesolevaid erinõudeid ei kohaldata väikelapse piimatoodete ja imiku piimasegu ning jätkupiimasegu suhtes.

4. Imiku- ja väikelapsetoidu koostisosad ja nende kogused peavad olema imiku ja väikelapse tervisele ohutud.

5. Imiku- ja väikelapsetoidu koostises võib kasutada ainult selliseid koostisosi, mille sobivus imikule ja väikelapsele on kindlaks tehtud üldtunnustatud meetodil teostatud teadusuuringutega.

6. Imiku- ja väikelapsetoidu koostis- ning kvaliteedinõuded kehtivad tarvitamiseks valmis toidu suhtes.

6¹. Taimekaitsevahendi jäägina käsitatakse käesolevates erinõuetes «Taimkaitseesaduse» tähenduses käsitatava taimekaitsevahendi jääki, derivaati ning reaktsiooni- ja laguprodukti.

[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

II. IMIKU JA VÄIKELAPSE TERAVILJATOIDU KOOSTIS- JA KVALITEEDINÕUDED

7. Teraviljatoidu peamiseks koostisosaks on üks või mitu teraviljaliiki või tärkliiserikast juurt. Teravilja või tärkliiserikka juure sisaldus peab olema vähemalt 25% teraviljatoidu kuivmassi kogusest.

[RT I 2002, 18, 101- jõust. 16.02.2002]

8. Teraviljatoidu valgusisaldus peab olema järgmine:

1) käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktides 2 ja 4 nimetatud teraviljatoidu valgusisaldus võib olla kuni 1,3 g / 100 kJ (5,5 g / 100 kcal);

2) käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktis 2 nimetatud teraviljatoidu lisatud toiduainete valgusisaldus peab olema vähemalt 0,48 g / 100 kJ (2 g / 100 kcal);

3) käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktis 4 nimetatud küpsiste, millele on lisatud kõrge valgusisaldusega toiduaineid, kusjuures sellele on viidatud märgistusel, lisatud toiduainete valgusisaldus peab olema vähemalt 0,36 g / 100 kJ (1,5 g / 100 kcal);

4) lisatud valgu keemiline indeks peab olema vähemalt 80% võrdlusvalgust või efektiivsuse koefitsient vähemalt 70% võrdlusvalgu efektiivsuse koefitsiendist. Võrdlusvalk on kaseiin, mille koostis on toodud käesolevate erinõuete lisa 1. Aminohappeid on lubatud teraviljatoidule lisada ainult valkude toiteväärtuse tõstmise eesmärgil selleks vajalikus koguses.

9. Teraviljatoidule lisatud sahharoosi, fruktoosi, glükoosisiirupi või mee sisaldus peab olema järgmine:

1) käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktides 1 ja 4 nimetatud teraviljatoidule lisatud toiduainete süsivesikutesisaldus võib olla kuni 1,8 g / 100 kJ (7,5 g / 100 kcal), sealjuures võib lisatud fruktoosi sisaldus olla kuni 0,9 g / 100 kJ (3,75 g / 100 kcal);

2) käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktis 2 nimetatud teraviljatoidule lisatud toiduainete süsivesikutesisaldus võib olla kuni 1,2 g / 100 kJ (5 g / 100 kcal), sealjuures võib lisatud fruktoosi sisaldus olla kuni 0,6 g / 100 kJ (2,5 g / 100 kcal).

10. Käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktides 1 ja 4 nimetatud teraviljatoidu rasvasisaldus võib olla kuni 0,8 g / 100 kJ (3,3 g / 100 kcal).

11. Käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktis 2 nimetatud teraviljatoidu rasvasisaldus võib olla kuni 1,1 g / 100 kJ (4,5 g / 100 kcal). Teraviljatoidus, mille rasvasisaldus ületab 0,8 g / 100 kJ (3,3 g / 100 kcal), võib nii lauriinhappe- kui ka müristiinhappesisaldus olla kuni 15% rasva üldkogusest ning linoolhappesisaldus (güsterüültrilinoaladina) peab olema vahemikus 70 mg / 100 kJ (300 mg / 100 kcal) kuni 285 mg / 100 kJ (1200 mg / 100 kcal).

12. Teraviljatoidule võib naatriumisooli lisada üksnes tehnoloogilistel eesmärkidel. Teraviljatoidu naatriumisaldus võib olla kuni 25 mg / 100 kJ (100 mg / 100 kcal).

13. Käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktis 2 nimetatud teraviljatoidu kaltsiumisisaldus peab olema vähemalt 20 mg / 100 kJ (80 mg / 100 kcal) ja käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktis 4 nimetatud teraviljatoidu, mille valmistamisel on kasutatud piima (piimaküpsised), kusjuures sellele on viidatud märgistusel, kaltsiumisisaldus peab olema vähemalt 12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal).

14. Teraviljatoidu tiamiinisaldus peab olema vähemalt 0,025 mg/100 kJ (0,1 mg/100 kcal).
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

15. Käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktis 2 nimetatud teraviljatoidu vitamiinide A ja D sisaldus peab olema järgmine:

1) vitamiin A	–	14 µg-RE / 100 kJ (60 µg-RE / 100 kcal) kuni 43 µg-RE / 100 kJ (180 µg-RE / 100 kcal). RE = <i>trans</i> -retinooli ekvivalent = 3,33 IU = 1 µg retinooli = 6 µg β-karoteeni [RT I 2002, 18, 101- jõust. 16.02.2002]
2) vitamiin D kolekaltsiferoolina (10 µg kolekaltsiferooli = 400 rahvusvahelist ühikut vitamiini D)	–	0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 0,75 µg / 100 kJ (3 µg / 100 kcal).

16. Käesolevate erinõuete punktis 15 toodud vitamiinisaldused laienevad ka teistele käesolevate nõuete punktis 2 nimetatud teraviljatoidudele, kui neile lisatakse vitamiine A või D.

17. Teraviljatoidu vitamiinide ja mineraalainete, kui neid on lisatud, maksimaalne lubatud sisaldus on toodud käesolevate nõuete lisas 2.

18. Tarvitamiseks valmis või vastavalt valmistaja antud tarvitamisjuhisele valmistatud teraviljatoit ei või sisaldada ühegi taimekaitsevahendi jääki üle 0,01 mg/kg.
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

18¹. Käesolevate erinõuete lisas 4 nimetatud taimekaitsevahendi jäägi sisaldus teraviljatoidus ei või ületada nimetatud lisas toodud piinormi.
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

18². Teraviljatoidu valmistamiseks ei ole lubatud kasutada põllumajandussaadusi, mis sisaldavad käesolevate erinõuete lisas 5 nimetatud taimekaitsevahendite jääke. Põllumajandussaadus loetakse käesolevate erinõuete lisas 5 nimetatud taimekaitsevahendi jääki mittesisaldavaks, kui taimekaitsevahendi jäägi sisaldus on tarvitamiseks valmis või vastavalt valmistaja antud tarvitamisjuhisele valmistatud teraviljatoidus alla 0,003 mg/kg.
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

III. MUU IMIKU- JA VÄIKELAPSETOIDU KOOSTIS- JA KVALITEEDINÕUDED

19. Imiku- ja väikelapse toidut, mille nimetuses on koostisosadest mainitud ainult liha, linnuliha, kala, tapasaadust või muud tavapäraselt valgullikaks olevat toiduainet, peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) nimetuses mainitud liha, linnuliha, kala , tapasaadus või muu toiduaine kogused peavad kokku moodustama vähemalt 40% imiku- ja väikelapsetoidu kogusest;
- 2) iga nimetuses mainitud liha, linnuliha, kala , tapasaadus või muu toiduaine peab moodustama vähemalt 25% nimetuses mainitud valguallikate üldkogusest;
- 3) nimetuses mainitud valguallikatest pärinevaid valke peab olema vähemalt 1,7 g / 100 kJ (7 g / 100 kcal).
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]
20. Imiku- ja väikelapsetoit, mille nimetuses on kas üksikult või kombineeritult esimesel kohal mainitud liha, linnuliha, kala või muud tavapäraselt valguallikaks olevat toiduainet, peab vastama järgmistele nõuetele:
- 1) nimetuses mainitud liha, linnuliha, kala või muu toiduaine kogused peavad kokku moodustama vähemalt 10% imiku- ja väikelapsetoidu kogusest;
- 2) iga nimetuses mainitud liha, linnuliha, kala või muu toiduaine peab moodustama vähemalt 25% nimetuses mainitud valguallikate üldkogusest;
- 3) nimetuses mainitud valguallikatest pärinevaid valke peab olema vähemalt 1 g / 100 kJ (4 g / 100 kcal).
21. Imiku- ja väikelapsetoit, mille nimetuses on kas üksikuna või kombineeritult, kuid mitte esimesel kohal mainitud liha, linnuliha, kala , tapasaadust või muud tavapäraselt valguallikaks olevat toiduainet, peab vastama järgmistele nõuetele:
- 1) nimetuses mainitud liha, linnuliha, kala, tapasaadus või muu toiduaine kogused peavad moodustama vähemalt 8% imiku- ja väikelapsetoidu kogusest;
- 2) iga nimetuses mainitud liha, linnuliha, kala, tapasaadus või muu toiduaine peab moodustama vähemalt 25% nimetuses mainitud valguallikate üldkogusest;
- 3) nimetuses mainitud valguallikatest pärinevaid valke peab olema vähemalt 0,5 g / 100 kJ (2,2 g / 100 kcal);
- 4) valgusisaldus peab olema vähemalt 0,7 g / 100 kJ (3 g / 100 kcal).
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]
22. Kui juust on mainitud koos teiste koostisosadega imikule ja väikelapsele ettenähtud näkside nimes, peab piimast pärinevat valku olema vähemalt 0,5 g / 100 kJ (2,2 g / 100 kcal), sealjuures valkude üldkogus peab olema vähemalt 0,7 g / 100 kJ (3 g / 100 kcal).
23. Imiku- ja väikelapsetoidu, mida esitatakse märgistusel kui toidukorda, kuid mille nimetuses ei ole liha, linnuliha, kala , tapasaadust või muud tavapäraselt valguallikaks olevat toiduainet mainitud, valgusisaldus peab olema vähemalt 0,7 g / 100 kJ (3 g / 100 kcal).
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]
24. Käesolevate erinõuete punktides 19–23 nimetatud nõudeid ei kohaldata imiku- ja väikelapse kastmete suhtes, mida on esitatud kui toidukorra ühte komponenti.
25. Imiku ja väikelapse magustoidus, mille nimetuses on ainsa või olulisima koostisosana märgitud piimatoode, peab olema piimavalgu vähemalt 2,2 g / 100 kcal. Kõikide teiste magustoitide suhtes ei kohaldata käesolevate erinõuete punktides 19–23 nimetatud nõudeid.
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]
26. Aminohappeid on lubatud imiku- ja väikelapsetoidule lisada ainult valkude toiteväärtuse tõstmise eesmärgil selleks vajalikus koguses.
27. Käesolevate erinõuete punktis 19 nimetatud imiku- ja väikelapsetoidu, mille nimetuses on liha või juustu mainitud ainsa koostisosana või esimesel kohal, rasvasisaldus võib olla kokku kuni 1,4 g / 100 kJ (6 g / 100 kcal). Kõikide teiste imiku- ja väikelapsetoitide rasvasisaldus võib olla kuni 1,1 g / 100 kJ (4,5 g / 100 kcal).
28. Imiku- ja väikelapsetoidu naatriumisisaldus võib olla kuni 48 mg / 100 kJ (200 mg / 100 kcal) või kuni 200 mg / 100 g. Imiku- ja väikelapsetoidu, mille nimetuses on mainitud ainsa koostisosana juustu, naatriumisisaldus võib olla kuni 70 mg / 100 kJ (300 mg / 100 kcal).
29. Naatriumisooli võib imiku ja väikelapse magustoidule, pudingile ning puuviljadest, kaasa arvatud marjad, valmistatud imiku- ja väikelapsetoidule lisada üksnes tehnoloogilisel eesmärgil.
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

30. Imiku ja väikelapse puuvilja-, kaasa arvatud marja-, ja köögiviljamahlade ning -nektarite, puuviljatoitude, kaasa arvatud marjatoitude, ning magustoitude ja pudingite süsivesikutesisaldus tohib olla järgmine:

- 1) köögiviljamahlades ning nendest valmistatud jookides kuni 10 g / 100 ml;
- 2) puuviljamahlades, kaasa arvatud marjamahlad, ja nektarites ning nendest valmistatud jookides kuni 15 g / 100 ml;
- 3) puuviljatoitudes, kaasa arvatud marjatoitudes, kuni 20 g / 100 g;
- 4) magustoitudes ja pudingites kuni 25 g / 100 g;
- 5) muudes piimal mittepõhinevates jookides kuni 5 g / 100 g.
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

31. Imiku ja väikelapse puuviljamahlades, kaasa arvatud marjamahlad, ning -nektarites ja köögiviljamahlades peab vitamiini C sisaldus olema vähemalt 6 mg / 100 kJ (25 mg / 100 kcal) või vähemalt 25 mg / 100 g.
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

32. Imiku- ja väikelapsetoidule (välja arvatud köögiviljamahlale) ei lisata vitamiini A. Köögiviljamahla vitamiini A sisaldus peab olema vähemalt 25 µg-RE / 100 kJ (100 µg-RE / 100 kcal).

33. Imiku- ja väikelapsetoidu valmistamisel ei lisata vitamiini D.

34. Imiku- ja väikelapsetoidu vitamiinide ning mineraaltoitainete, kui neid on lisatud, maksimaalne lubatud sisaldus on toodud käesolevate erinõuete lisas 2.

35. Tarvitamiseks valmis või vastavalt valmistaja antud tarvitamisjuhisele valmistatud imiku- ja väikelapsetoit ei või sisaldada ühegi taimekaitsevahendi jääki üle 0,01 mg/kg.
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

35¹. Käesolevate erinõuete lisas 4 nimetatud taimekaitsevahendi jäägi sisaldus imiku- ja väikelapsetoidus ei või ületada nimetatud lisas toodud piinormi.
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

35². Imiku- ja väikelapsetoidu valmistamiseks ei ole lubatud kasutada põllumajandussaadusi, mis sisaldavad käesolevate erinõuete lisas 5 nimetatud taimekaitsevahendi jääki. Põllumajandussaadus loetakse käesolevate erinõuete lisas 5 nimetatud taimekaitsevahendi jääki mittesisaldavaks, kui taimekaitsevahendi jäägi sisaldus on tarvitamiseks valmis või vastavalt valmistaja antud tarvitamisjuhisele valmistatud imiku- ja väikelapsetoidus alla 0,003 mg/kg.
[RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

IV. IMIKU- JA VÄIKELAPSETOIDU VALMISTAMISEKS KASUTATAVATE AINETE JA KÄITLEMISE SUHTES ESITATAVAD NÕUDED

36. Imiku- ja väikelapsetoidu valmistamisel võib lisada järgmisi vitamiine järgmiste ühenditena:

1) vitamiin A	–	retinool, retinüülatsetaat, retinüülpalmitaat, β-karoteen;
2) vitamiin D	–	vitamiin D ₂ (ergokaltsiferool), vitamiin D ₃ (kolekalsiferool);
3) vitamiin B ₁	–	tiamiinhüdrokloriid, tiamiinmononitraat;
4) vitamiin B ₂	–	riboflaviin, naatriumriboflaviin-5'-fosfaat;
5) niatsiin	–	nikotiinamiid, nikotiinhape;
6) vitamiin B ₆	–	püridoksiinhüdrokloriid, püridoksiin-5'-fosfaat, püridoksiindipalmitaat;
7) pantoteenhape	–	D-kaltsiumpantotenaat, D-naatriumpantotenaat, dekspantenool; [RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]
8) folaat	–	foolhape; [RT I 2007, 48, 333- jõust. 05.08.2007]
9) vitamiin B ₁₂	–	tsüanokobalamiin, hüdroksükobalamiin;
10) biotiin	–	D-biotiin;

11) vitamiin C	–	<i>L</i> -askorbiinhape, naatrium- <i>L</i> -askorbaat, kaltsium- <i>L</i> -askorbaat, <i>L</i> -askorbüül-6-palmitaat, kaaliumaskorbaat; [RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]
12) vitamiin K	–	füllokinoon (fütoomenadioon);
13) vitamiin E	–	<i>D</i> - α -tokoferool, <i>D,L</i> - α -tokoferool, <i>D</i> - α -tokoferüülatsetaat, <i>D,L</i> - α -tokoferüülatsetaat. [RT I 2004, 15, 106- jõust. 27.03.2004]

37. Imiku- ja väikelapsetoidu valmistamisel võib lisada järgmisi aminohappeid:

- 1) *L*-arginiin ja tema hüdrokloriidid;
- 2) *L*-tsüstiin ja tema hüdrokloriidid;
- 3) *L*-histidiin ja tema hüdrokloriidid;
- 4) *L*-isoleutsiin ja tema hüdrokloriidid;
- 5) *L*-leutsiin ja tema hüdrokloriidid;
- 6) *L*-lüsiin ja tema hüdrokloriidid;
- 7) *L*-tsüsteiin ja tema hüdrokloriidid;
- 8) *L*-metioniin;
- 9) *L*-fenüülalaniin;
- 10) *L*-treoniin;
- 11) *L*-trüptofaan;
- 12) *L*-türosiin;
- 13) *L*-valiin.

38. Imiku- ja väikelapsetoitude valmistamisel võib lisada ka koliini, koliinkloriidi, koliintsitraati, koliinbitartraati, inositooli, *L* -karnitiini ning *L*-karnitiinhüdrokloriidi.

39. Imiku- ja väikelapsetoidu valmistamisel võib lisada järgmisi elemente järgmiste ühenditena:

1) kaltsium	–	kaltsiumkarbonaat, kaltsiumkloriid, sidrunhappe kaltsiumisoolad, kaltsiumglükonaat, kaltsiumglütserofosfaat, kaltsiumlaktaat, kaltsiumoksiid, kaltsiumhüdroksiid, ortofosforhappe kaltsiumisoolad;
2) magneesium	–	magneesiumkarbonaat, magneesiumkloriid, sidrunhappe magneesiumisoolad, magneesiumglükonaat, magneesiumoksiid, magneesiumhüdroksiid, ortofosforhappe magneesiumisoolad, magneesiumsulfaat, magneesiumlaktaat, magneesiumglütserofosfaat;
3) kaalium	–	kaaliumkloriid, sidrunhappe kaaliumisoolad, kaaliumglükonaat, kaaliumlaktaat, kaaliumglütserofosfaat;

4) raud	–	raud(II)tsitraat, raud(III)ammooniumtsitraat, raud(II)glükonaat, raud(II)laktaat, raud(II)sulfaat, raud(II)fumaraat, raud(III)difosfaat, raud elemendina (saadud kas elektrolüütiliselt, vesinikuga redutseerimisel või raudkarbonüüli lagundamisel), raud(III)sahharaat, raud(III)naatriumdifosfaat, raud(II)karbonaat;
5) vask	–	vase-lüsiinkompleks, vask(II)karbonaat, vask(II)tsitraat, vask(II)glükonaat, vask(II)sulfaat;
6) tsink	–	tsinkatsetaat, tsinktsitraat, tsinklaktaat, tsinksulfaat, tsinkoksiid, tsinglükonaat , tsinkkloriid;
7) mangaan	–	mangaankarbonaat, mangaankloriid, mangaantsitraat, mangaanglükonaat, mangaansulfaat, mangaanglütserofosfaat;
8) jood	–	naatriumjodiid, kaaliumjodiid, naatriumjodaat, kaaliumjodaat.

[RT I 2005, 21, 137- jõust. 22.04.2005]

39¹. Käesolevate erinõuete IV peatükis nimetatud imiku- ja väikelapsetoidu valmistamisel kasutatavad ained peavad vastama Vabariigi Valitsuse 10. juuni 1999. a määrusega nr 192 «Toidus lubatud lisaainete suhtes esitatavate nõuete ning nõuetekohasuse kontrollimiseks analüüsimise meetodite kinnitamine» kehtestatud nõuetele.

V. IMIKU- JA VÄIKELAPSETOIDU MÄRGISTAMISE JA MUUL VIISIL TEABE EDASTAMISE ERINÕUDED JA KORD

40. Imiku- ja väikelapsetoidu märgistamisel tuleb lisaks toidu märgistamise nõuetele järgida täiendavalt käesolevaid märgistamise erinõudeid.

41. Imiku- ja väikelapsetoidu müügipakendi märgistus peab sisaldama järgmist teavet:

1) millises vanuses imikule või väikelapsele antud toode on ette nähtud. Imiku- ja väikelapsetoit ei tohi olla ette nähtud alla nelja kuu vanustele imikutele. Imiku- ja väikelapsetoidu märgistusel, mis on ette nähtud alates nelja kuu vanusest, võib olla teave, et see on sobiv kasutamiseks alates nelja kuu vanusest juhul, kui sõltumatud meditsiini-, toitumisalast või farmaatsiaalast haridust omavad spetsialistid ei soovita teisiti;

2) gluteenisisaldus või selle puudumine alla kuue kuu vanusele imikule ettenähtud toidu puhul;

3) energiasisaldus numbritega kJ-des ja kcal-tes ning valgu-, süsivesikute- ja rasvasisaldus numbritega 100 g või 100 ml kohta ning vajaduse korral tarvitamiseks soovitatud imiku- ja väikelapsetoidu koguse kohta;

4) käesolevate erinõuete II ja III peatükis (välja arvatud punktid 17 ja 34) nimetatud mineraaltoitainete ja vitamiinide, mille kohta on sätestatud nõue, keskmine kogus numbritega 100 g või 100 ml kohta ning vajaduse korral – tarvitamiseks soovitatud imiku- ja väikelapsetoidu koguse kohta;

5) vajaduse korral toidu tarvitamisjuhise ning märke tarvitamisjuhise järgimise vajalikkuse kohta.

[RT I 2002, 18, 101- jõust. 16.02.2002]

42. Imiku- ja väikelapsetoidu müügipakendil võib soovitavalt olla ka järgmine teave:

1) käesolevate erinõuete IV peatükis nimetatud toitainete keskmine kogus numbritega 100 g või 100 ml kohta ning vajaduse korral – tarvitamiseks soovitatud imiku- ja väikelapsetoidu koguse kohta, kui see ei ole juba hõlmatud käesolevate erinõuete punkti 41 alapunktis 4 nimetatud nõudega;

[RT I 2010, 6, 18- jõust. 14.02.2010]

2) käesolevate erinõuete lisa 3 tabelis nimetatud vitamiinide ja mineraaltoitainete sisaldus väljendatuna protsendina võrdluskogusest, kui vitamiini või mineraaltoitainete sisaldus on vähemalt 15% nimetatud võrdluskogusest, numbritega 100 g või 100 ml kohta ning vajaduse korral – tarvitamiseks soovitatud imiku- ja väikelapsetoidu koguse kohta.

[RT I 2010, 6, 18- jõust. 14.02.2010]

«Imiku- ja väikelapsetoitute koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ning korra»
lisa 1

KASEIINI AMINOHAPPELINE KOOSTIS

Aminohapped	Grammi 100 g kaseiini kohta
Arginiin	3,7
Tsüstiin	0,3
Histidiin	2,9
Isoleutsiin	5,4
Leutsiin	9,5
Lüsiin	8,1
Metioniin	2,8
Fenüülalaniin	5,2
Treoniin	4,7
Trüptofaan	1,6
Türosiin	5,8
Valiin	6,7

«Imiku- ja väikelapsetoitute koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ning korra»
lisa 2

(Vabariigi Valitsuse 19. juuli 2007.
a määruse nr 194 sõnastuses)

VITAMIINIDE JA MINERAALTOITAINETE, KUI NEID ON LISATUD MAKSIMAALNE LUBATUD SISALDUS IMIKU- JA VÄIKELAPSETOITUDES

Vitamiinid ja mineraaltoitained	Ühik	Maksimaalne sisaldus 100 kcal kohta
Vitamiin A	µg-RE	180 ¹
Vitamiin D	µg	3 ¹
Vitamiin E	mg-α-TE	3 ²
Vitamiin C	mg	12,5/25 ³ /125 ⁴
Tiamiin	mg	0,25/0,5 ⁵
Riboflaviin	mg	0,4
Niatsiin	mg-NE	4,5 ⁶
Vitamiin B ₆	mg	0,35
Foolhape	µg	50
Vitamiin B ₁₂	µg	0,35
Pantoteenhape	mg	1,5
Biotiin	µg	10
Kaalium	mg	160
Kaltsium	mg	80/180 ⁷ /100 ⁸
Magneesium	mg	40
Raud	mg	3
Tsink	mg	2
Vask	µg	40
Jood	µg	35

Mangaan		mg	0,6
---------	--	----	-----

Tabelis nimetatud piirnормi kohaldatakse tarvitamiseks valmis toidu suhtes, välja arvatud kaaliumi ja kaltsiumi piirnормid, mida kohaldatakse müüdava või tarbijale muul viisil üleantava toidu suhtes.

¹ Kooskõlas käesolevate erinõuete II ja III peatükis sätestatud nõuetega.

² α-TE = D-α-tokoferooli ekvivalent.

³ Nõuet kohaldatakse rauaga rikastatud teraviljatoidu ning imiku- ja väikelapsetoidu suhtes.

⁴ Nõuet kohaldatakse puuviljal, kaasa arvatud marjad, põhineva toidu, puuviljamahla, kaasa arvatud marjamahl, ja -nektari ning köögiviljamahla suhtes.

⁵ Nõuet kohaldatakse teraviljatoidu suhtes.

⁶ NE = niatsiini ekvivalent = 1 mg niatsiini = 60 mg trüptofaani

⁷ Nõuet kohaldatakse käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktides 1 ja 2 nimetatud toitide suhtes.

⁸ Nõuet kohaldatakse käesolevate erinõuete punkti 2 alapunktis 4 nimetatud toitide suhtes.

[RT I 2007, 48, 333- jõust. 05.08.2007]

«Imiku- ja väikelapsetoitide koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ning korra»
lisa 3

IMIKU- JA VÄIKELAPSETOITUDE VITAMIINIDE JA MINERAALTOITAINETE VÕRDLUSKOGUSED

Vitamiinid ja mineraalained	Ühik		Võrdluskogused
Vitamiin A	µg		400
Vitamiin D	µg		10
Vitamiin C		mg	25
Tiamiin		mg	0,5
Riboflaviin		mg	0,8
Niatsiinivitameerid		mg	9
Vitamiin B ₆		mg	0,7
Foolhape	µg		100
Vitamiin B ₁₂	µg		0,7
Kaltsium		mg	400
Raud		mg	6
Tsink		mg	4
Jood	µg		70
Seleen	µg		10
Vask		mg	0,4

Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1999. a määruse nr 436 punktiga 3 kinnitatud «Imiku- ja väikelapsetoitide koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra»
lisa 4

(kehtestatud Vabariigi Valitsuse
15. märtsi 2004. a määrusega nr 68)
[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

IMIKU- JA VÄIKELAPSETOIDUS LUBATUD TAIMEKAITSEVAHENDITE JÄÄKIDE PIIRNORMID

Taimkaitsevahendi toimeaine	Piirnorm (mg/kg)
Kadusafoss	0,006
Demetoon-S-metüül/demetoon-S-metüülsulfoon/ oksüdemetoon-metüül (üksikult või kombineeritult, väljendatud demetoon-S-metüülina)	0,006
Etoproffoss	0,008
Fiproniil (fiproniili ja fiproniildesulfinüüli summa, väljendatud fiproniilina)	0,004
Propineeb/propüleentiourea (propineebi ja propüleentiourea summa)	0,006

Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1999. a määruse nr 436 punktiga 3 kinnitatud «Imiku- ja väikelapsetoitade koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra» lisa 5
(kehtestatud Vabariigi Valitsuse 15. märtsi 2004. a määrusega nr 68)
[RT I 2004, 15, 106– jõust. 27.03.2004]

TAIMEKAITSEVAHENDITE JÄÄGID, MIDA SISALDAVAID PÕLLUMAJANDUSSAADUSI EI OLE LUBATUD KASUTADA IMIKU- EGA VÄIKELAPSETOIDU VALMISTAMISEKS

	Taimkaitsevahendi toimeaine
–	Disulfotoon (disulfotooni, disulfotoonsulfoksiidi ja disulfotoonsulfooni summa, väljendatud disulfotoonina)
–	Fensulfotioon (fensulfotiooni, tema hapnikuanaloogi ja nende sulfoonide summa, väljendatud fensulfotioonina)
–	Fentiin (väljendatud trifüütiinikatioonina)
–	Haloksüfop (haloksüfopi, tema soolade ja estrite, sh konjugaatide summa, väljendatud haloksüfopina)
–	Heptakloor ja <i>trans</i> -heptakloorepoksiid (väljendatud heptakloorina);
–	Heksaklorobenseen
–	Nitrofeen
–	Ometoaat
–	Terbufoss (terbufossi, tema sulfoksiidi ja sulfooni summa, väljendatud terbufossina)
–	Aldriin and dieldriin (väljendatud dieldriinina)
–	Endriin

Kinnitatud
Vabariigi Valitsuse 29. detsembri
1999. a määrusega nr 436

KEHAKAALU ALANDAMISEKS ETTENÄHTUD VÄHENDATUD ENERGIASISALDUSEGA TOIDU KOOSTIS- JA KVALITEEDINÕUDED NING SELLE VALMISTAMISEKS KASUTATAVATE AINETE JA KÄITLEMISE SUHTES ESITATAVAD NÕUDED NING MÄRGISTAMISE JA MUUL VIISIL TEABE EDASTAMISE ERINÕUDED NING KORD

I. ÜLDSÄTTED

1. Kehakaalu alandamise dieetides kasutatav vähendatud energiasisaldusega toit (edaspidi *vähendatud energiasisaldusega toit*) on selline eritoit, mis vastavalt tarvitamisjuhisele valmistatult katab osaliselt või täielikult päevase toiduenergia ja toitainete vajaduse. Käesolevates erinõuetes ning korras (edaspidi *erinõuded*) lähtutakse järgmisest vähendatud energiasisaldusega toidu liigitusest:

- 1) eritoit, mis on ette nähtud päevase toidu asendamiseks ja toitainete vajaduse katmiseks;
- 2) eritoit, mis on ette nähtud päevas ühe või mitme toidukorra asendamiseks ja toitainete vajaduse katmiseks.

2. Käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 1 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toit, mis on ette nähtud dieedis, peab turustamisel olema ühes pakendis.

3. Vähendatud energiasisaldusega toidu koostis- ja kvaliteedinõuded kehtivad tarvitamiseks valmis toidu suhtes.

II. VÄHENDATUD ENERGIASISALDUSEGA TOIDU KOOSTIS- JA KVALITEEDINÕUDED NING SELLE VALMISTAMISEKS KASUTATAVATE AINETE JA KÄITLEMISE SUHTES ESITATAVAD NÕUDED

4. Käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 1 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toidust saadav päevane energia peab olema vahemikus 3360 kJ (800 kcal) kuni 5040 kJ (1200 kcal).

5. Käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 2 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toidust saadav ühe toidukorra energia peab olema vahemikus 840 kJ (200 kcal) kuni 1680 kJ (400 kcal).

6. Vähendatud energiasisaldusega toidu valgust saadav energiasisaldus peab olema vahemikus 25% kuni 50% kogu energiasisaldusest. Käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 1 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toidu valgusisaldus võib olla kuni 125 g.

7. Käesolevate erinõuete punktis 6 käsitletakse valku, mille keemiline indeks on 100% (keemiline indeks on uuritava valgu asendamatute aminohapete ja võrdlusvalgu vastavate asendamatute aminohapete sisalduste jagamisel saadavatest suhtarvudest väikseim suhtarv). Valgusisalduse alampiiri tõstetakse, kui keemiline indeks on käesolevate erinõuete lisas 1 toodud võrdlusvalgu 100%-st madalam. Valgu keemiline indeks peab võrduma vähemalt 80%-ga.

8. Aminohappeid on lubatud vähendatud energiasisaldusega toitu lisada ainult valkude toiteväärtuse tõstmise eesmärgil selleks vajalikus koguses.

9. Vähendatud energiasisaldusega toidus sisalduvatest rasvadest saadav energia võib olla kuni 30% kogu energiasisaldusest.

10. Käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 1 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toidu linoalhappesisaldus (glütserüültrilinolaadina) peab olema vähemalt 4,5 g.

11. Käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 2 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toidu linoalhappesisaldus (glütserüültrilinolaadina) peab olema vähemalt 1 g.

12. Käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 1 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toiduga päevas saadav kiudainete kogus peab olema vahemikus 10 g kuni 30 g.

13. Käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 1 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toit peab sisaldama päevase toidukoguse kohta vitamiine ja mineraalaineid käesolevate nõuete lisas 2 toodud kogustest vähemalt 100%.

14. Käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 2 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toit peab sisaldama käesolevate nõuete lisas 2 nimetatud vitamiinidest ja mineraaltoitainetest vähemalt 30% toidukorra kohta, sealjuures kaaliumisisaldus peab toidukorra kohta olema vähemalt 500 mg.

III. VÄHENDATUD ENERGIASISALDUSEGA TOIDU MÄRGISTAMISE JA MUUL VIISIL TEABE EDASTAMISE ERINÕUDED JA KORD

15. Vähendatud energiasisaldusega toidu märgistamisel tuleb lisaks toidu märgistamise nõuetele järgida täiendavalt käesolevaid märgistamise erinõudeid.

16. Vähendatud energiasisaldusega toidu nimetus peab olema järgmine:

1) käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 1 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toidu puhul: «Päevase toidu asendaja kehakaalu alandamise eesmärgil»;

2) käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 2 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toidu puhul: «Toidukorra toidu asendaja kehakaalu alandamise eesmärgil».

17. Vähendatud energiasisaldusega toidu müügi pakendi märgistus peab sisaldama järgmist teavet:

1) energiasisaldus numbritega kJ-des ja kcal-tes ning valgu-, süsivesikute- ja rasvasisaldus numbritega tarvitamiseks soovitatud valmistoidu koguse kohta;

2) käesolevate erinõuete lisas 2 nimetatud mineraaltoitainete ja vitamiinide keskmine sisaldus numbritega tarvitamiseks soovitatud valmistoidu koguse kohta. Lisaks nimetatud nõudele tuleb käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 2 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toidu märgistusel esitada nimetatud informatsioon protsendina käesolevate erinõuete lisas 3 toodud täiskasvanud inimesele soovitatavast päevasest vajadusest;

- 3) vajaduse korral toidu tarvitamisjuhise ning märgede tarvitamisjuhise järgimise vajalikkuse kohta;
- 4) kui tarvitamisjuhise kohaselt tarvitatud vähendatud energiasisaldusega toit sisaldab üle 20 g polüoole päevase toidu koguse kohta, esitatakse müügipakendil märgede eritoidu võimaliku lahtistava toime kohta;
- 5) märgede päevase vajaliku vedelikuhulga tarbimise tähtsuse kohta;
- 6) käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 1 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toidu müügipakendi märgistusel peab olema märgede selle kohta, et vähendatud energiasisaldusega toit sisaldab kõiki vajalikke toitainete päevaseid koguseid ja seda ei või tarbida arsti soovituseta järjest üle kolme nädala;
- 7) käesolevate erinõuete punkti 1 alapunktis 2 nimetatud vähendatud energiasisaldusega toidu müügipakendi märgistusel peab olema märgede selle kohta, et see on mõeldud ühe osana kehakaalu vähendamiseks ettenähtud dieedist ning teised toiduained peavad moodustama toiduratsioonist vajaliku osa.

18. Vähendatud energiasisaldusega toidu märgistusel ja muul viisil teabe edastamisel ei või viidata nende tarbimise tulemusena saavutatavale kehakaalu vähenemise määrale.

[RT I 2007, 48, 333- jõust. 05.08.2007]

«Kehakaalu alandamiseks ettenähtud vähendatud energiasisaldusega toidu koostis- ja kvaliteedinõuete ning selle valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra»
lisa 1

AMINOHAPETE SISALDUS VÕRDLUSVALGUS

Aminohapped	Grammi 100 g valgu kohta
Tsüstiin + metioniin	1,7
Histidiin	1,6
Isoleutsiin	1,3
Leutsiin	1,9
Lüsiin	1,6
Fenüülalaniin + türosiin	1,9
Treoniin	0,9
Trüptofaan	0,5
Valiin	1,3

«Kehakaalu alandamiseks ettenähtud vähendatud energiasisaldusega toidu koostis- ja kvaliteedinõuete ning selle valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra»
lisa 2

VITAMIINIDE JA MINERAALTOITAINETE PÄEVANE SOOVITATAV KOGUS

Vitamiinid ja mineraalained	Ühik	Kogus
Vitamiin A	µg-RE	700
Vitamiin D	µg	5
Vitamiin E	mg-TE	10
Vitamiin C	mg	45
Tiamiin	mg	1,1
Riboflaviin	mg	1,6
Niatsiin	mg-NE	18
Vitamiin B ₆	mg	1,5
Foolhape	µg	200
Vitamiin B ₁₂	µg	1,4
Biotiin	µg	15

Pantoteenhape		mg	3
Kaltsium		mg	700
Fosfor		mg	550
Kaalium		mg	3100
Raud		mg	16
Tsink		mg	9,5
Vask		mg	1,1
Jood	µg		130
Seleen	µg		55
Naatrium		mg	575
Magneesium		mg	150
Mangaan		mg	1

«Kehakaalu alandamiseks ettenähtud vähendatud energiasaldusega toidu koostis- ja kvaliteedinõuete ning selle valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra»
lisa 3

TÄISKASVANUD INIMESE VITAMIINIDE JA MINERAALTOITAINETE PÄEVANE VAJADUS

Vitamiinid ja mineraalained	Ühik		Kogus
Vitamiin A	µg-ekv		800
Vitamiin D	µg		5
Vitamiin E		mg	10
Vitamiin C		mg	60
Tiamiin		mg	1,4
Riboflaviin		mg	1,6
Pantoteenhape		mg	18
Vitamiin B ₆		mg	2
Foolhape	µg		200
Vitamiin B ₁₂	µg		1
Biotiin		mg	0,15
Pantoteenhape		mg	6
Kaltsium		mg	800
Fosfor		mg	800
Magneesium		mg	300
Raud		mg	14
Tsink		mg	15
Jood	µg		150